

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

قال الله تعالى: قال الله تعالى:

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾

Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de Ehl-i Beyt
Hakkında Şöyle Buyurmuştur:

**"Allah sadece siz Ehl-i Beyt'ten tüm
kötülükleri gidermek ve sizi tertemiz
kılmak ister."**

(Ahzâb / 33)

Teberrük

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ):
إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ: كِتَابَ اللَّهِ، وَعِزَّتِي أَهْلَ
بَيْتِي، مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا، وَأَنْهُمَا لَنْ
يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ.

(ورد بصيغ مقاربة في صحيح مسلم، ج ٧، ص ١٢٢، سنن السدارمي، ج ٢،
ص ٤٣٢، مسند احمد، ج ٣، ص ١٤، ١٧، ٢٦، ٥٩، ج ٤، ص ٣٦٦، ٣٧١،
ج ٥، ص ١٨٢، مستدرک الحاكم، ج ٣، ص ١٠٩، ١٤٨، ٥٣٣، و...)

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmaktadır:
“Ben sizin aranızda iki paha biçilmez emanet bırakıyorum: -Biri- Allah'ın kitabı ve -diğeri-
itratım, Ehl-i Beyt'im. Bu ikisine sımsıkı sarıldığınız müddetçe asla sapmazsınız. Bu
ikisi Kevser Havuzu'nun başında bana varıncaya kadar birbirinden ayrılmazlar.

(Bu hadis buna yakın tabirlerle şu kaynaklarda geçmektedir: Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i
Daremî, c.2, s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14, 17, 26,
59, c.4, s.466, 471, c.5, s.182; Müstedrek-i Hakim, c.4,
s.109, 148, 533 vs...)

Teberrük

Çeviren:
İsmail BENDİDERYA

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: في رحاب اهل
البيت (ع) -35
الترك
نويسنده: گروه پژوهش - صباح
علي البياتي
مترجم: اسماعيل بندي دريا
زبان ترجمه: ترکی استانبولی

Evliya, Salihler ve Kutsal
Türbelerin Teberrükü
Yazan: Telif Heyeti –Dünya Ehl-i
Beyt Kurultayı
Çeviren: İsmail BENDİDERYA
Tashih: Cafer BENDİDERYA
Gözden Geçiren: Murteza Turabi
Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık,
Tercüme Bürosu
Baskı: Leyla
Baskı Sırası: 1. Baskı
Baskı Tarihi: 2007
Yayımlayan: Dünya Ehl-i Beyt
aleyhimi's-selâm Kurultayı
Tiraj: 3000
ISBN:
Site : www.ahl-ul-bayt.org
E-mail: info@ahl-ul-bayt.org
Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

YAYINCININ ÖNSÖZÜ	11
ÖNSÖZ.....	15
TEBERRÜKÜN ANLAMLARI.....	16
<i>Kur'an'da Bereket Kavramı</i>	<i>19</i>
<i>Tarihte Teberrük ve Kutluluk.....</i>	<i>24</i>
1- Geçmiş Ümmetlerde Teberrük.....	24
2- Müslümanlarda Teberrük Geleneği.....	28
a- Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hayatında	
sahabenin o hazrete teberrükü.....	28
Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek vücuduna	
teberrük.....	32
Hz. Resulullah'ın (s.a.a) saçına teberrük ...	32
Sahabe, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Terini	
Teberrük Olarak Alıyordu	34
Hz. Resulullah'ın (s.a.a) abdest suyunu	
teberrük olarak alırlardı.....	35
b- Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Rihletinden Sonra	
Sahabe ve Tabiin Onun Eşya Ve Emanetlerini	
Teberrük Etmiştir.....	40
Hz. Resulullah'ın (s.a.a) su içtiği mübarek	
kaseyi teberrük.....	42
Hz. Resulullah'ın (s.a.a) elinin ve dudağının	
değdiği yerleri sahabe teberrük ederdi.....	43
Hz. Resulullah'ın (s.a.a) asa, elbise ve	
yüzüğüne teberrük.....	45

<i>Hz. Resulullah'ın (s.a.a) minberine teberrik</i>	49
<i>Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mezar-ı şerifini</i>	51
<i>teberrik</i>	51
<i>Ulyani'nin Şüphesi</i>	56
<i>Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Namaz Kıldığı</i>	56
<i>Mekanlara Sahabenin Saygı Gösterip Teberrikte</i>	59
<i>Bulunması</i>	59
<i>Sahabe ve Salihleri Teberrik</i>	69
SALİHLERİN MAKBER VE ESERLERİNE	
TEBERRÜK	82
<i>1- Bilal Habeşi</i>	82
<i>2- Ebu Eyyub Ensari</i>	83
<i>3- Süheyb Rumi</i>	83
<i>4- Hamza b. Abdulmuttalib</i>	83
<i>5- Hüseyin b. Ali (a.s)</i>	84
<i>6- HK. 101'de Vefat Eden Emevi Halifesi</i>	85
<i>Ömer b. Abdulaziz</i>	85
<i>7- Ali b. Musa'r Rıza (a.s)</i>	85
TEBERRÜK İÇİN EL SÜRME	89
<i>Ehl-i Beyt'e (a.s) Göre Teberrik</i>	96
<i>Ehl-i Beyt'in (a.s) Hz. Resulullah'ın (s.a.a)</i>	97
<i>Türbesini Teberrik Etmesi</i>	97
<i>Ehl-i Beyt'in (a.s) Yekdiğerinin İz Ve</i>	99
<i>Hatratını Teberrikü</i>	99
<i>İmam Hüseyin'in (a.s) Türbesinin Toprağını</i>	101
<i>Teberrik Ve Ondan Şifa Bulma</i>	101
<i>Ka'be'nin Perdesini Teberrik</i>	107
<i>Müminin İçtiği ve Abdest Aldığı Sudan</i>	108
<i>Artakalanına Teberrik</i>	109
<i>Gökten İnen Yağış Suyunu Teberriken İçmek</i>	110
<i>Fırat Suyunu Teberrik</i>	110
<i>Toprağa Teberrik</i>	111

TEBERRÜK KONUSUNDA BAZI ULEMA'NIN	
GÖRÜŞLERİ.....	116
1- Şeyh Cafer b. Şeyh Hızır Cenahi Necefî - H.K. 1156-1228-	116
2- Seyyid Muhsin Emin Amili.....	117
3- Şeyh Muhammed Cevad Belagi	119
4- Allame Emîni	120

Yayıncının Önsözü

Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin koruduğu ve izleyicilerinin yok olup gitmekten muhafaza ettikleri Ehl-i Beyt (a.s) mirası İslam öğretilerinin çeşitli dallarını içine alan kapsamlı bir okuldur. Bu okul asırlar boyunca bu saydam kaynaktan su alıp ümmetin istifadesine sunan yetenekli kişiler yetiştirmiş ve İslam ümmetine Resulullah'ın Ehl-i Beyt'ini (a.s) izleyen büyük alimler sunmuş, Bunlar İslam medeniyetinin içinden ve dışından gelen çeşitli soru ve fikirlere sağlam ve ikna edici cevaplar vererek şüphelerin kökünü kazımıştır.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) kurultayı, üzerine düşen sorumluluğu göz önünde bulundurup Ehl-i Beyt (a.s) çizgisini ve olanların yüce mektebini izleyerek risalet harimini savunmayı, çeşitli ekol mensupları ve İslam düşmanlarının onun gerçeklerini gizleyip yok etmek amacıyla yönelttikleri tehditleri azimli bir şekilde defetmeyi ve şüphelerine en güzel üslupla cevap vermeyi üstlenmiştir.

Bu konuda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebi ulemasının kitaplarında yer alan tecrübeler gerçekten kendi alanında paha biçilmez bir değer taşımaktadırlar. Çünkü bu tecrübeler akıl ve delile, çirkin taassup ve heveslerden arınmış bilimsel temellere dayanmaktadırlar; ayrıca selim fitrat, akıl ve mantığın ölçüleri doğrultusunda ulema ve düşünörlere hitap etmektedir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) kurultayı geçmiş asırlarda ve özellikle günümüzde İslam ve Müslömanlara karşı kin güden bazı çevrelerin internet kanalları vb. araçlarla gündeme getirdikleri şüphelere reddiye, soru-cevap ve tartışma konusunda elde ettiği zengin tecrübeleriyle hakikat susamışları için yeni bir çağ açmıştır. Bu doğrultuda her türlü çirkin davranıştan kaçınmaya özen göstermiş, akıl ve ruhların çok hızlı bir şekilde mükemmelleşmeye doğru gittiği bir sırda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin bütün âleme sunduğu gerçeklerden gereğince yararlanılması için düşünörleri ve hakikat taliplerini harekete geçirmeyi azmetmiştir.

Burada şuna değinmemiz gerekiyor ki: Bu araştırma mecmuası ilim ve fazilet sahibi bir heyet tarafından hazırlanmıştır. Bu mecmuanın hazırlanmasında emeği geçen kişilerle birlikte her biri bu araştırmadan bir bölümünü

inceleyip değerli görüşlerini belirten ilim ve fazilet sahibi, araştırmacılara teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Arzu ve ümidimiz yüce Rabbimizin üzerimize bırakmış olduğu risaletin bir bölümünde yeterli çabayı harcamış olmaktadır. O Rabbimizin ki, hak dini bütün dinlerden üstün kılmak için elçisini hidayet ve hak din üzere gönderdi. Şahid olarak Allah yeter.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı – Kum

Önsöz

Müslümanlar arasında bahsi sıkça edilen konulardan biri de evliyalar, salihlerle ve onların mübarek türbeleriyle teberük meselesidir. Bu tüberükün bid'at mi, yoksa sünnet mi olduğu konusunda ihtilaf edilmiştir. Kur'an'la sünnette buna değinilmiş midir? Sadr-ı İslam başta gelmek üzere, İslam tarihinde bu konu geçmekte midir ve kendine has ahkam ve kuralları olmuş mudur?

Bu ilmi çalışmada, sözkonusu soruları irdeleyerek meseleyi ele almak ve bu soruların doğru cevaplarını aktarmak azmindeyiz.

-----* * *-----

Teberrükün Anlamları

Bereketin lügat anlamı artmak ve çoğalmaktır.¹

Ferra, Allah'u Teala'nın "**Ey ev halkı, Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir...**" mealindeki buyruğunu² açıklarken "bereketlerin anlamı mutluluk ve saadettir" diye yazar.³

Ebu Mansur Ezheri bunu naklettikten sonra şöyle yazar: "Namazda "es-selamu aleyke eyyuhe'n-nebiyyu ve rahmetullahi ve berekatuh" derken de kastedilen şey Hz. Resulullah (s.a.a) efendimizin daimi mutluluk ve saadete ulaştığıdır."⁴

¹ - Halil Ferahidi, c.5, s.368 "berek" kelimesi, Lisanu'l-Arab, c.10 , s.390, Sihah-ı Cevheri, c.4 , s.1075, Mu'cem-i Mekayisi'l-Lügat, İbn Faris, c.1 , s.230 ve Ragıb İsfahani'nin Müfredat'ı, s.44 ve İbn Esir'in Nihaye'si, c.1 , s. 120.

² - Hud, 73.

³ - Meani'l-Kur'an, c.2, s.23.

⁴ - Tehzibu'l-Lügat, c.10, s.232.

"Tebrik"de, bir başkası için bereket ve saadet dilemektir. Nitekim "falancayı tebrik ettim" derken onun için mutluluk ve saadet dilemiş olduğumuzu kastediyoruz.⁵

İbn Esir, Ümm-ü Süleym'in hadisinde şöyle geçtiğini yazar: "Üst damağına bir şey sürdü (tahnik) ve onun için saadet ve mutluluk diledi."⁶

Cevherî şöyle yazar: "Barekellah-u leke veya fike ya da aleyke" denildiğinde, "Allah senin için bereketli kılsın, mübarek etsin" kastedilir; nitekim Allah Teala şöyle buyurur:

"en burike men fi'n-nar = Ateşin içinde bulunan mübârek kıldı." ⁷

İbn Manzur "barekallahu şey-e" ve "bareke fiyh ve aleyhi"nin anlamı, Allah'ın onu bereketli kıldığıdır ve "teamun beriykun"un Arapçada anlamı "bereketli yemek"tir.⁸

Feyumî şöyle yazar: "Barekellahu Teala fiyh" diye geçer. Bir şeye isnat ederken de mübarek aslı müberkün fihtir."⁹

"Teberrük"de, bereket dileme manasına gelir; yani çoğalma ve saadet dilemek

⁵ - Ae, Ezheri, c.10, s.231.

⁶ - el-Nihaye, c.1, s.120.

⁷ - el-Sıhah, c.4, s.1575.

⁸ - Lisanu'l-Arab, c.10, s. 390.

⁹ - Misbahu'l-Münir, c.1, s.45.

demektir. Bir şeyle teberrük etmek onun vasıtasıyla bereket istemektir.

İbn Manzur şöyle yazar: "Teberrukt-u bih" in anlamı "o şeyden bereket ve uğur umdum" dur.¹⁰ Keza İbn Esir de şöyle der: "Uğurun anlamı berekettir. Falanca adam kabilesi için pek uğurludur denilirken onun, kabilesine bereket ve uğur getirdiği kastedilir, aynı şekilde bir şeyi "teyemmün"lemek de, onu teberrük etmek demektir.¹¹

Teberrükün deyim olarak anlamı, Allah'ın belirlemiş olduğu ve özel bir konum verdiği şeyler vasıtasıyla bereket dilemektir. Allah Teala bu şeylere özel bir lütufta bulunmuş ve onlara teberrükte bulunulmasına izin vermiştir. Mesela Hz. Resulullah'ın (s.a.a) bir şeyin üzerine elini sürmesinde uğur ve bereket yaratmıştır; keza o hazretin vefatından sonra, geride bıraktığı eşya ve nesnelere el sürülmesinde de uğur ve bereket kılmiştir.

O halde teberrükten maksat, Allah'ın mübarek kıldığı şeyden bereket ve uğur ummaktır ve o şey veya şahıs dışında başka şeyde bu özellik bulunmamaktadır.

¹⁰ - Lisani'l-Arab, c.13, s.408.

¹¹ - en-Nihaye, c.5, s. 302.

Kur'an'da Bereket Kavramı

Bereket kelimesi Kur'an-ı Kerim'de çeşitli şekillerde geçmiş; böylece Yüce Allah'ın hikmeti mucibince bereketli kıldığı özel-şahıs, mekan ve zamanlara dikkatimiz çekilmek istenmiştir. Kur'an-ı Kerim'de bereket teriminin şümülüne alınan şahıslar şunlardır:

1- Hz. Nuh'la (a.s) yanındakiler, Hud Suresi'nde şöyle buyrulur: **"Ey Nuh" denildi, sana ve seninle birlikte olan ümmetler üzerine bizden selam ve bereketlerle gemiden in..."**¹²

2- Hz. İsa (a.s) şöyle buyurmaktadır: **"Nerede olursam olayın, beni mübarek kıldı ve yaşadığım sürece bana namazı ve zekâti emretti."**¹³

3- Hz. İbrahim'le (a.s) oğlu İshak (a.s) için de şu ayet vardır: **"Musa (a.s) ateşe ulaştığında kendisine seslenildi: Bu ateş yerinde olanlar da, çevresinde bulunanlar da bereketli=kutlu kılınmıştır..."**¹⁴ ve: **"...İbrahim'e de, İshak'a da bereketler verdik..."**¹⁵

4- Bazı rivayetlere göre Hz. İbrahim'in (a.s) Ehl-i Beyti için de şu ayet geçer:

¹² - Hud, 48.

¹³ - Meryem, 31.

¹⁴ - Neml, 8.

¹⁵ - Saffat, 113.

"...Allah'ın rahmeti ve bereketi sizin üzerindedir, ey Ehl-i Beyt, şüphesiz O, övülmeye layık olandır, Mecid'dir."¹⁶

Bereket terimi veya bu anlam bazı kutsal mekanlar için de kullanılmıştır, bunlardan bazısına işaret edelim:

1- Mekke-i Mükerrerme'deki Beytu'l-Haram: **"Gerçek şu ki, insanlar için ilk kurulan ev Bekke (Mekke)de, o, mübarek ve bütün insanlar -âlemler- için hidayet olan -Kabe'-dir."**¹⁷

2- Yeryüzünde de genel olarak hayır ve bereket vardır. **"Orda -yerde- onun üstünde sarsılmaz dağlar varetti, onda bereketler yarattı..."**¹⁸

Merhum Allame Tabatabai (r.a) el-Mizan adlı ünlü tefsirinde şöyle der: "Bu ayette kastedilen mana, yeryüzünde bütün bitkilerle hayvanların yararlandığı pek çok hayırlar yaratılmış olduğudur."¹⁹

Fahr-i Razi de şöyle yazar: Bu ayette geçen bereketten maksat, yeryüzünde bulunan ve hasıl olan türlü ve bol hayırlardır.²⁰

¹⁶ - Hud, 73.

¹⁷ - Âl-i İmran, 96.

¹⁸ - Fussilet, 10.

¹⁹ - el- Mizan, M. Hüseyin Tabatabai, c.17, s. 363-385 Ofset basımı, Daru'l-Kutubi'l-İslamiye.

²⁰ - Tefsir-i Kebir, Fahr-i Razi, c. 27, s. 402.

3- Bugünkü Filistin topraklarında bulunan Mescid-i Aksa'yla Beytu'l-Mukaddes'in çevresi için de Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: **"...Çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya..."**²¹

Yine: **"Hor görülüp ezilmekte olan milleti de içini bereketlerle donattığımız yerin, doğularına ve batılarına mirasçı kıldık."**²²

Ve yine: **"Onu ve Lût'u kurtarıp, âlemlere berekeli kıldığımız bir yere getirdik."**²³

4- Yemen -Sebe- diyarı için de şöyle geçer. **"Onlarla, içinde bereketler yarattığımız kentler arasında, açıkça görünen kentler var ettik."**²⁴

5- Allah Teala'nın sözü ve vaadi: **"Ve de ki: Rabbim, beni bereketli=kutlu bir konakta indir; sen, konuklayanların en hayırlısısın."**²⁵

Kur'an'da bereket ve kutluluk, bu yüce kitabın sıfatı olarak da geçer:

1- **"Bu Kitap (Kur'ân), kendinden önceki kitapları tasdik eden, şehirler anası**

²¹ - İsra, 1.

²² - A'raf, 7.

²³ - Enbiya, 71.

²⁴ - Seba, 18.

²⁵ - Müminun, 29.

(Mekke) halkını ve çevresindeki bütün insanlığı uyarman için indirdiğimiz mübarek bir kitaptır."²⁶

2- "İşte bu (Kur'ân) da indirdiğimiz mübarek Kitaptır. O'na uyun ve korunun ki size rahmet edilsin!"²⁷

3- "Bu (Kur'ân) da ona indirdiğimiz mübarek bir zikirdir..."²⁸

4- "Bu Kur'an, ayetlerini iyiden iyiye düşünsünler ve temiz akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir Kitaptır."²⁹

Yüce Allah, bazı yaratıklarına da bereket sıfatını vermiştir:

1- "Ne doğuya ve ne batıya mensub olmayan mübârek bir zeytin ağacı(nın yağı)ndan yakılır"³⁰

2- "Oraya gelince o mübarek yerdeki vadinin sağ kıyısındaki ağaçtan..."³¹

3- "Ve gökten mübarek -bereket ve rahmet yüklü- su indirdik, böylece onunla bahçeler ve biçilecek taneler bitirdik."³²

²⁶ - En'am, 92.

²⁷ - En'am, 155.

²⁸ - Enbiya, 50.

²⁹ - Sâd, 29.

³⁰ - Nur, 35.

³¹ - Kasas, 30.

³² - Kaaf, 9.

Allah Teala (c.c) bazı zamanları da bereketli kıldığını buyurmaktadır: "**Gerçekten biz onu mübarek bir gecede indirdik...**"³³

Bahsimizin buraya kadarki bölümünde bereketin bazı anlamlarına ve Kur'an'da geçtiği bazı ayetlere işaret ettik, berekete ve onun anlamlarına vurguda bulunan birçok hadis-i şerif de vardır ki sonraki bahislerimizde bu hadislerle de yer yer değinecek ve bereketle teberrük kavramlarının şeraitte ve sünnette tamamen geçerli ve mevcut kavramlar olduğunu göreceğiz. Hadislerde geçen bereket örneğinin en meşhuru, bizzat Hz. Resulullah'ın (s.a.a) buyurmuş olduğu salavattır: "*Allahumme salli ala Muhammed ve al-i Muhammed kema sallayte ala İbrahime ve âl-i İbrahim ve barik ala Muhammedin ve al-i Muhammed; kema barekte ala İbrahime ve âl-i İbrahim ... inneke Hamidun Mecid.*"

"Allah'ım! İbrahim ve Ehl-i Beytine salat ettiğin gibi Muhammed'e ve Ehl-i Beytine salat et; İbrahim ve Ehl-i Beyt'ine mübarek kıldığın gibi Muhammed'e ve Ehl-i Beytine mübarek kıl... gerçekten sen hamd edilen ve yücesin."

³³ - Duhan, 3.

Tarihte Teberrük ve Kutluluk

Deyim anlamı itibariyle teberrük geçmiş ümmetlerde de var mıydı? Onlarla ilgili siyer ve rivayetlerde teberrükün bu anlamıyla geçtiğini ve meşru bir uygulama olarak yaygın olduğunu gösteren belgeler var mıdır?

Bu soruya cevap bulabilmek için öncelikle geçmiş ümmetlerin tarihine kısaca bir göz atmak ve ardından, bu konuda İslam ümmetinin tarih ve prensiplerine bakmak durumundayız.

1- Geçmiş Ümmetlerde Teberrük

Peygamberlerin eşyalarını teberrük etme olayı, İslam öncesi ümmetlerde de vardı. Bunun bariz örneklerinden biri, İsrailoğulları ümmetidir ve Hz. Yakub (a.s), oğlu Hz. Yusuf'un (a.s) gömleğini teberrük etmiştir. Kur'an bu olayı şöyle aktarır: **"Bu gömleğimle babamın yüzüne sürün, gözü yine görür hale gelir..."**³⁴

Hz. Yusuf'un (a.s) verdiği gömleği alan kardeşleri onu götürüp babalarının yüzüne sürmüş ve Yusuf'un firakında gözleri kör olan Hz. Yakub'un (a.s) gözlerinin açılmasında, bu gömlek Allah'ın izniyle sebep teşkil etmiştir.

³⁴ - Yusuf, 93.

Şüphesiz, Allah Teala, bu gömlek olmadan da Hz. Yakub'un (a.s) gözlerini açabilecek kudrete sahiptir, ancak ilahi hikmet; bazı şeylerin gerçekleşmesi için birtakım mübarek şeyleri vesile kılmayı gerektirmektedir. Bunun da sebebi, Yüce Allah indinde özel-değer ve konuma haiz nice eşya, mekân, zaman ve şahıslar bulunduğu insanlarca idrak edilmesinin sağlanmasıdır. Nitekim bu nedenledir ki Allah Teala hastaların şifası, duaların kabulü veya günahların bağışlanması için şefaatte bulunma gibi olayları gerçekleştirirken bunları vasıta kılmaktadır.

Zemahşeri şöyle yazar: Bu gömleğin cennetten geldiği söylenir; Cebrail (a.s) onu Hz. Yusuf'a (a.s) götürmekle görevlendirilmiştir. Cennet rayihası kokan bu mübarek gömlek hangi hastaya sürülse, onun hastalığı iyileşmiştir.³⁵

Bir diğer örnek, içinde Hz. Musa'yla (a.s) Hz. Harun'un (a.s) soyunun eşyaları bulunan tabutun, İsrailoğullarınca mübarek bilinmesi ve ona teberrik edilmesidir. Kur'an-ı Kerim bu olayı aktarırken İsrailoğullarından bir peygamberin onlara Talut'un padişah olacağını müjdelediğini belirterek şöyle buyurur: "Peygamberi onlara şöyle dedi: "Onun

³⁵ - Zemahşeri'nin Keşşaf'ı, c.2, s.503.

hükümdarlığının alameti, içinde Rabbinizden bir güvence ve huzur olan Musa hanedanının ve Harun hanedanının bıraktıklarından bir kalıntı bulunan o sandığın gelmesidir; onu melekler taşır. İnanmışsanız bunda size bir (ilahi) alâmet vardır."³⁶

Bu, Yüce Allah tarafından Hz. Musa'nın (a.s) annesine gönderilen sandıktı; annesi, bebeğini bu sandığa koyup Nil'e bırakmıştır. Bu tabut, İsrailoğulları için pek mübarek ve kutsaldı. Ölüm zamanı yaklaştığında Hz. Musa (a.s) ayetlerin yazıldığı levhaları, zırhını ve peygamberlik nişanelerini bu tabuta koyup onu vasiysi Yuşa' b. Nun'a emanet etti...

Bu tabut nice zaman İsrailoğullarınca itinayla saklanıp korundu, derken zaman geldi, İsrailoğulları onun kıymetini bilmez oldu ve bu kutsal sandık sokaklarda çocukların oyuncağı haline geldi! Bu tabut İsrailoğullarında bulunduğu sürece onlara huzur, güven ve zenginlik getirmiş; ancak, Yahudilerin günaha yönelmeleri ve ona saygı ve itina göstermemeleri karşısında Allah Tela bu tabutu göğe çekmiştir. Derken, zamanla Yahudilerin yaptıklarından pişmanlık duyarak tevbe etmeleri ve peygamberlerinden onun kendilerine dönmesini istemeleri üzerine Yüce

³⁶ - Bakara, 248

Allah Talut'u onlara padişah kılmış ve onun yardımıyla, İsrailoğullarının düşmanlarını yenip bu kutlu sandığı tekrar elde etmelerini sağlamıştır.

Zemahşeri tarihinde şöyle yazar: İsrailoğullarının tabutu, içinde Tevrat'ın bulunduğu bir sandıktı; Hz. Musa (a.s) bir savaşa gittiğinde onu ordunun ön saflarında taşır, böylece İsrailoğulları güven ve huzur duyar, dağılıp gitmezdi. Kur'an'da buyrulan "**Musa'yla Harun ailesinden geri kalan eşyalar**"dan maksat levhalar, Musa'nın (a.s) asası, elbiseleri ve Tevrat'ın bir kısmıdır³⁷.

Burada da görüldüğü gibi İsrailoğullarının peygamberi, onları Hz. Musa'yla Harun aleyhisselamların emanetlerini korumakla görevlendirmiştir. İsrailoğulları bu emanetlerde Yüce Allah'ın bereketlerinin bulunduğunu idrak ettiklerinde bu emanetler onların huzur kaynağı olmuş; onlara karşı kayıtsızlık ve saygısızlık gösterdiklerindeyse Yüce Allah onları cezalandırıp bu emanetlerin bereketlerinden mahrum bırakmıştır. Bu vak'a, sözkonusu emanetlerin, Allah'ın izniyle mübarek ve mukaddes kılınmış olduğunu göstermektedir.

³⁷ - Keşşaf, zemahşeri, c. 1 , s. 293.

2- Müslümanlarda Teberrük Geleneği

a- Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hayatında sahabenin o hazrete teberrükü

Muhammed Tahir Mekki şöyle yazar: Hz. Resulullah'a (s.a.a) ait eşya ve nesnelere teberrükte bulunmak, sahabenin sünnetiydi, tabiin ve salih müminler de bu sünneti sürdürmüştür. O hazretin hayatta olduğu dönemlerde sahabe, onun bazı eşyalarına teberrük eder, o hazret, sahabeyi bundan menetmezdi. Bu da, o hazretin eşyalarına teberrükün meşru olduğunu göstermektedir. Aksi takdirde Hz. Resulullah (s.a.a) sahabeyi bundan menederdi.

Sahih rivayetler ve sahabenin icması teberrükün meşruluğuna nasıl delalet ediyorsa; sahabenin Hz. Resulullah'a (s.a.a) beslediği büyük iman, bağlılık, derin sevgi ve itaate de aynı şekilde delalet etmektedir. Şair bu konuda şöyle diyor:

Geçiyorum o diyardan ki Selma diyarı
Öpüyorum o diyarda şu duvarı, bu duvarı.
Değil gönlümü alan şu alemin diyarı

Gönlümü almış benim bu diyarın oturanı.³⁸

Bu nedenledir ki sahabe Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek vücuduna dokunmayı, ellerini öpmeyi, içtiği suyun artakalanını içmeyi, abdest suyunu almayı, kesilen saçını almayı teberrük bilir, yeni dünyaya gelen bebeklerini o hazrete getirip bebeğin damağını kaldırır onun hayır duasını alır, mübarek nefesiyle bebeklerini kutlamış olurlardı. Sahih-i Müslim'de sahabenin bebeklerini Hz. Resulullah'a (s.a.a) getirip ona damak aldirttiklarını, hayır duasını alıp o hazretin mübarek nefesiyle bebeklerini teberrük ettirdikleri yazılıdır.³⁹

İbn Hacer de şöyle yazar: Hz. Resulullah (s.a.a) döneminde dünyaya gelen bütün Hicazlıların o hazreti gördüğü kabul edilir. Çünkü o hazrete bebeklerin götürülmesi için çeşitli gerekçeleri vardı; yeni dünyaya gelen bebekler hemen Resulullah'a (s.a.a) götürülüp hayır duası alınır, bebeğin damağı kaldırılır, böylece bebek de Hz. Resulullah'ı (s.a.a) teberrük etmiş olurdu. Hatta Mekke fethedildiğinde Mekkelilerin, çocuklarını Resulullah'a (s.a.a) götürüp teberrük ettikleri, o

³⁸ - Teberriku's-Sahabe bi-Asari'r-Resul, s.7.

³⁹ - Sahih-i Müslim, c.1, s. 164, kundaktaki bebeğin idrarı babı, c.6, s. 176, istihbab-ı tahnik el-mevlud babı.

hazretin de çocukları sevdiği ve başlarını okşadığı yazılıdır.⁴⁰

Bu konuda nakledilen birçok rivayet vardır, bunlardan birkaçını aktaralım:

1- Ümmü Kays'dan ulaşan bir rivayete göre, yemek yemeyen ve iştahtan kesilen çocuğunu Hz. Resulullah'a (s.a.a) götürür, hazret, bebeği kucağına alır ve bu sırada bebek Hz. Resulullah'ın (s.a.a) elbisesini ıslatır. Hz. Resulullah (s.a.a) su ister ve elbisesinin tamamını değil, sadece çocuğun ıslattığı kısmı yıkar.⁴¹

İbn Hacer bu hadiseyi anlattıktan sonra şöyle yazar: Bu hadis-i şeriften öğrenilecek pek çok şey vardır: İyi davranış, güzel-huy, alçakgönüllülük, hoşgörü, çocuklara sevgi ve şefkat gösterme, ulema ve fazilet sahibi kimseler tarafından damaklarının alınması ve onların hayır duasını alma, yeni doğan bebekleri veya çocukları kucağına alıp sevmeye gibi davranışlar bunlardan bazısıdır.⁴²

⁴⁰ - el- İsbabe, c.3 , s.638 "Vav Herfi, 1. böl. Vav, kaf babı, Velid b. Ukbe'nin biyografisi, no: 9147.

⁴¹ - Sahih-i Buhari, c. 1, s. 62, kitabul-Gusl ve: Sünen-i Nesai, c.1, s.93, bevlü's-sabi ellezi lem ye'kulu't-taam, ve Sünen-i Tirmizi, c.1, s.104 ve: Sünen-i Ebi Davud, c.1, s.93, bevlü'l-Sebi yusibu's-Sevb babı ve: Sünen-i İbn Mace, c.1, s.174.

⁴² - Fethu'l-Bari, c.1, s.326, kitabul-vuzu, bab: 59, bevlü's-Sibyan babı, 223. hadis.

2- Ayşe'den şu rivayet edilir: Bebekleri Hz. Resulullah'a (s.a.a) getirip damaklarını o hazrete aldırır ve böylece teberrük ederlerdi.⁴³

3- Abdurrahman b. Avf'tan ulaşan rivayet de şöyledir: Çocuğu olan herkes onu Hz. Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna götürür ve mutlaka o hazretin nefesini ve hayır duasını alırdı.⁴⁴

4- Ebu Talha'nın azadlısı Muhammed b. Abdurrahman ve Muhammed b. Talha'nın annesinden şöyle rivayet edilir: Muhammed b. Talha dünyaya geldiğinde damağını kaldırması, nefes verip hayır duada bulunması için onu Hz. Resulullah'a (s.a.a) götürdüm; o hazret bütün bebeklere böyle yapar, damak kaldırıp hayır duasında bulunurdu.⁴⁵

Sahabe-i kiramın da uyduğu bir sünneti bu, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hayatında ve memmatında o hazrete ve onun eşyalarına teberrük ederlerdi. Bunun örnekleri sayılamayacak kadar çok olsa da, teberrükün meşruiyetini göstermesi açısından burada

⁴³ - Müsned-i Ahmed, c.7, s.303, 25243. hadis ve: el-İsabe, c.1, s.5, kitabın hutbesinde de Müslim'den, 2. böl.

⁴⁴ - el-Müstedrek, c.4, s.479, el-İsabe, c.1, s.5 kitabın hutbesi, 2. böl.

⁴⁵ - el-İsabe, c.1, s.5, kitabın hutbesi, 2. böl.

birkaçını aktarmann yararlı olacağını sanıyoruz:

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek vücuduna teberrük

Hz. Resulullah (s.a.a) bir gün çarşıya girer ve Zuheyr'i görür, Zuheyr ayakta durmuş, satıcılık yapmaktadır. Hz. Resulullah (s.a.a) görünmeden usulca yaklaşır elini Zuheyr'in gözüne çekip şefkatle kucaklar, Zuheyr onun Resulullah (s.a.a) olduğunu anlayınca diyor ki: "O hazretin vücuduna kendimi iyice sürerek teberrük ettim."⁴⁶

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) saçına teberrük

1- Enes'ten rivayet edilir: Berber, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) saçını tıraş ediyordu, bu sırada birçok sahabe teberrük olarak saklamak için o hazretin saçlarından biraz almak amacıyla berberin etrafını sarmıştı...⁴⁷

⁴⁶ - Siret-u Dehlan, c.2, s. 267 ve: el-Bidaye, Ve'n-Nihaye, c.6, s.47; bu rivayeti sahih bilmiş ve ravilerinin sağlam olduğunu yazmıştır ve: Müsned-i Ahmed, c.3, s.938, 12237. hadis.

⁴⁷ - Sahih-i Müslim, Nevevi şerhiyle, c.15, s. 83 , Ervau'l-Galil, c.4, s.288; Müsned-i Ahmed, c.3, s.591; Müsnedat-ı İbn Malik, 11955. hadis; Sünen-i Kübra,

2- Abdullah b. Zeyd şöyle der: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) saçını tıraş ediyordum; uzun gömleği de üzerindeydi, tıraş bitince, gömleği saçlarla birlikte bana verdi; saçları sahabe arasında paylaştık, tırnakları yanımdaki çırağa verdim ve hatmi gülüyle boyadığım o mübarek saçların bir kısmını hala saklarım.⁴⁸

3- Hz Resulullah (s.a.a) hacda kurbanını kestikten sonra, saçlarını tıraş ettirmek için berberi istedi, bu sırada Müslümanlar, saçları teberrük olarak alabilmek için orada toplanmaya başladılar. Hz. Resulullah (s.a.a) sağ şakağından kesilen saçları berbere hediye etti, saçının bir kısmını da, ısrarla bekleyen Ebu Talha Ensari'ye verdi. Halid b. Velid, o hazretten saçlarının ön kısmından kesilen miktarını isteyip, aldı. Halid bu saçları tolgasının önüne yerleştirdi ve ondan sonra o tolgayla girdiği bütün savaşlarda düşmanı darmadağın etti.⁴⁹

4- Ebubekir'den şöyle rivayet edilir: İslam'da Hudeybiye'den daha büyük bir fetih olmamıştır, ama o sırada Müslümanlar

Beyhaki, c.7, s.68; Halebiye Sireti, c.3 , s.303 ve: el-Bidaye Ve'n-Nihaye, c.5 , s.189.

⁴⁸ - es-Sünenü'l-Kubra, Beyhaki, c.1, s.25, Fi-Şi'ri'n-Nebi babı; Müsned-i Ahmed, c.4, s.630, hadis: 16039; Mecmau'z-Zevaid, c.4, s.19.

⁴⁹ - Meğazi Vakıdî, c.3, s.1108.

Resulullah'la (s.a.a) Yüce Rabbi arasında neler geçtiğini idrak etmekten acizdi. Veda haccındayken; Süheyl b. Amr'ı gördüm; kurban edilecek develeri boğazlaması için birer birer Hz. Resulullah'a (s.a.a) götürüyordu. Kurbanlar kesildikten sonra Resulullah'ı (s.a.a) tıraş etmek için berber geldi. Süheyl; Resulullah'ın (s.a.a) kesilen saçlarını özenle toplayıp gözlerine sürüyor, teberrük olarak alıyordu. Bu manzarayı görünce ister istemez bir zamanlar Hudeybiye antlaşması imzalanırken aynı Süheyl'in, antlaşmaya besmele yazılmasını engellemek için nasıl uğraştığını hatırladım.⁵⁰

Sahabe, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Terini Teberrük Olarak Alıyordu

Enes b. Malik şöyle anlatır: Ümmü Süleym, Hz. Resulullah (s.a.a) uyurken, onun süzülen teri ve düşen birkaç kılıcı teberrük olarak alıp sakladığını söyledi.⁵¹

İbn Hacer bu hadisin şerhinde şöyle yazar: Burada "kıl toplama" sözü tuhaf gelmemelidir, amaç doğal olarak kendiliğinden düşen kıllar ve saçlardır. Ayrıca, Muhammed b. Sa'd'ın rivayetinde de bunu vurgulayan bir noktaya

⁵⁰ - Kenzu'l-Ummal, c.10, s.472, 30136. hadis.

⁵¹ - Sahih-i Buhari, c.7, s.140, İstizan kitabı.

rastladım. Sabit'ten ulaşan sahih bir senetle, Enes'ten şunu rivayet eder: Hz. Resulullah (s.a.a) Mina'da saçlarını tıraş ettiğinde Ebu Talha bu saçların bir kısmını alıp Ümmü Süleym'e götürdü; o da bu saçları özel bir itinayla yerleştirdiği bir kutuda saklıyordu.⁵²

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) abdest suyunu teberruk olarak alırlardı

1- Ebu Cuheyfe'den şöyle rivayet edilir: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) yanına gittim, o sırada inek derisinden yapılma kırmızı renkli bir çadırdaydı. Bilal de o hazretin abdest suyunu almaktaydı. Etrafına toplanan sahabi, o hazretin elinden ve yüzünden damlayan abdest suyunu alabilmek için adeta yarışıyor, ellerine damlayan o suyu şevkle vücutlarına sürüyorlardı. Suya ulaşamayanlar, diğerlerinin elindeki ıslaklığa dokunarak o mübarek abdest suyunu teberruk ediyorlardı.

Bir başka yerde de şu ibare geçer: Bir yolculuk sırasında; Hz. Resulullah (s.a.a) abdest alırken etrafını saran sahabe damlayan abdest suyunu coşkuyla alıp teberruken yüzüne gözüne sürüyordu.⁵³

⁵² - Fethu'l-Barî, c.11, s.59; et-Tabakatu'l-Kubra, c.8, s.313.

⁵³ - ae, c.1 , s.55, kitabul-vuzu, İsti'mal-u Fazl-u vuzuu'n-nas babı ve: Müsned-i Ahmed, c.5 ,

2- İbn Şahab'dan şöyle rivayet edilir: Peygamber (s.a.a)'ın kuyunun suyundan alıp yüzüne serpmiş olduğu Mahmut b. Rabi şöyle dedi,

ve Urve; Musavver ve yekdiğerini onaylayan daha birçok sahabeden şöyle nakleder:

Hz. Resulullah (s.a.a) abdest alırken o abdest suyunu teberrük edebilmek için sahabe adeta birbirini ezerdi.⁵⁴

İbn Hacer şerhinde der ki: "Hz. Resulullah (s.a.a)'ın Mahmud'a karşı davranışını şaka veya teberrük içindir.Nitekim sahabe çocuklarına böyle yapardı."⁵⁵

Muhaddislerle hafızlar, Hudeybiye antlaşmasından önce Urve b. Mes'ud Sakafi'nin Kureyşlilere gelmesini şöyle naklederler: Sahabenin Resulullah'a (s.a.a) karşı davranışları Urve'yi pek şaşırtmıştı, gördüklerini Kureyşlilere aktarırken şöyle diyordu: "O -Hz. Resulullah (s.a.a)- abdest aldığıında sahabesi onun abdest suyunun

s.398,18269. hadis ve Sünen-i Kübra, Beyhaki, c.1, s.395, el-iltiva fi hayye ale's-selat ve: Delailu'n-Nübuve, Beyhaki, c.1, s.183 ve Sah. Müslim, c.1, s.360 ve Sünen-i Nesai, c.1 , s.87.

⁵⁴ - Sahih-i Buhari, c.1 , s.55, Abdest kitabı, aynı bab; Müsned-i Ahmed, c.6, s.594, 23109. hadis ve Sünen-i İbn Mace, c.1, s.246.

⁵⁵ - Fethu'l-Bari, c.1, s.157, Meta Yasihhu Simau's-Sağir babı.

artanını teberrük edebilmek için adeta birbiriyle yarışıyor, onun vücudundan düşen bir kılı alabilmek için çırpınıyorlardı."

Bir başka rivayette de Urve'nin şöyle dediği geçer: Resulullah (s.a.a) abdest aldığında o suyun bir damlası dahi yere düşmüyor, sahabesi o suyu adeta havada kaparak yüzüne gözüne sürüp teberrük ediyor, onun istediği bir şeyi yerine getirebilmek için birbiriyle yarışıyor, onun abdest suyundan teberrüken alabilmek için neredeyse birbirlerini eziyorlardı.⁵⁶

3- Sa'd şöyle rivayet eder: Aralarında Ebu Useyd, Ebu Humeyd ve Ebu Sehl b. Sa'd'ın da bulunduğu bir grup sahabeden şöyle duydum: Hz. Resulullah (s.a.a) Bezae kuyusunun başına gelip kovayla çekilen sudan abdest aldı ve kovada kalan suyu kuyuya döküp yeni bir kova daha su çekerek o suyla ağzını çalkalayıp suyu kovaya geri döktü, o kovadan biraz içtikten sonra kovanın suyunu tekrar kuyuya geri döktü. Bu olaydan sonra, bizzat Hz. Resulullah'ın (s.a.a) sağlığında da, biri

⁵⁶ - Müsned-i Ahmed, c.5, s.423, 18431. hadis ve Beyhaki'nin Sünen-i Kübra'sı, c.9, s.219 Muhadene ale'n-nezari'l-Müslimiyn ve: Sahih-i Buhari, c.1, s.66, Abdest kitabı, c.3, s.180, kitabu'l-vesaya ve Halebiye Siresi, c.3, s.18 ve Sire-i İbn Hişam, c.3, s.328 ve: Meğazi Vakidi, c.2, s.598 ve: Tarihu'l-Hamis, c.2, s.19.

hastalanacak olsa "onu Bezae kuyusunun suyuyla yıkayın" derlerdi; o suyla yıkanan hasta hemencecik iyileşir, turp gibi olurdu.⁵⁷

4- Cabir b. Abdullah Ensari'den şöyle rivayet edilir: Hastalanmışım; bir türlü iyileşmiyordum; Hz. Resulullah (s.a.a) beni ziyarete geldi, bir kapta abdest alıp, o kaba dökülen abdest suyunu benim üzerine serpti, iyileştim.⁵⁸

5- Yine Cabir'den şu rivayet: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) abdest aldığı bir leğendeki abdest artığı suyu alıp evimizdeki kuyuya döktüm.⁵⁹

6- Ebu Musa'dan şöyle rivayet olunur: Hz. Resulullah (s.a.a) bir kap su isteyip onda elini yüzünü yıkadı, ağzını çalkalayıp suyu kaba geri döktükten sonra "*Bu sudan için ve birazını da yüzünüzle boynunuza dökün*" buyurdu.⁶⁰

İbn Hacer şerhinde şöyle yazar: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) ağzında suyu

⁵⁷ - el-Tabakaatu'l-Kübra, c.1-2 , s.184 ve İbn Dehlan Siresi, c.2, s.225.

⁵⁸ - Sah. Buhari, c.1, s.60, c.7, s.150, c.8, s.185, c.9, s.124 , c.3 , s.1235.

⁵⁹ - Kenzu'l-Ummal, c.12, s.422, 35473. hadis.

⁶⁰ - Sahih-i Buhari, c.1, s. 55, Abdest kitabı, abdest suyunu kullanma babı.

çalkalamasından maksat, o leğendeki suyu mübarek etmiş, teberrüklemiş olmasıdır.⁶¹

7- Ümmü Hani şöyle der: Mekke'nin fethedildiği gün Hz. Resulullah (s.a.a) bize geldi, o hazrete su verdim, içtiği suyun geri kalanını ben içtim ve "ya Resulullah" dedim, bilmem, bu yaptığımı siz onaylar mısınız?" Hazret, "Ey Ümmü Hani, ne yaptın ki?" diye sorunca "Oruçluydum, ama sizin mübarek ağzınıza değen suyun geri kalanını dökmeye kıyamayıp, içtim" dedim.

Bir başka rivayette de şöyle der: Oruçluydum, ama o suyu içtim, bunu neden yaptığımı soran Resulullah'a (s.a.a) "Sizden artan suyu ele geçirmişken onu kaybetmek istemedim efendim" dedim.⁶²

Bütün bu olaylar bizzat muhaddislerle hafızlar tarafından rivayet edilmiş, böylece Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hayatında sahabenin o hazreti nasıl teberrük ettiğini belgelemek istemişlerdir. Bu gelenek, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra da devam etmiş ve insanlar o hazretten geriye kalan eşya ve emanetlere teberrük etmiş, o hazretin su içtiği veya mübarek ağzına aldığı suyu karıştırarak

⁶¹ - Fethu'l-Bari, c.1, s.236, Abdest kitabı, aynı bab, c.8, s.37, Gazvetu't-Taif babı.

⁶² - Müsned-i Ahmed, c.7, s.575, 26838. hadis, Tabakaatu'l-Kübra, c.8, s.109.

mübarek kıldığı kuyuların suyunu içmeyi teberrük bilmiş, o hazretin saçına, kılına, minberine; yüzük, asa, kap, elbise, takunya, mezarı şerifine ve geri bıraktığı her şeye teberrükte bulunmayı iftihar bilmişlerdir. Tabiinin de aynı sünneti sürdürdüğü biliniyor, bu sünnet bugün de devam etmektedir. Konuyla ilgili birçok rivayet vardır, burada birkaçına değinelim:

b- Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Rihletinden Sonra Sahabe ve Tabiin Onun Eşya Ve Emanetlerini Teberrük Etmiştir

Sahih-i Buhari'de şöyle bir bab vardır: Peygamberin (s.a.a) zırhı, asası, kılıcı, yüzüğü, kullandığı kaplarla kaseler hakkında ve o hazretin vefatından sonra halifelerin bunları teberrükten kullandığı, aralarında paylaştığı ve o hazretin saç, takunyası ve su içtiği kaseyi sahabenin teberrük ettiğine dair rivayetler.⁶³

1- Abdullah b. Mevhib'den şöyle nakledilir: Eşim bir su bardağıyla beni Ümm-ü Seleme'ye gönderdi Umm-i Seleme'in yanında Peygamber'in saçından var idi. Birine nazar değse veya bir şeye uğrasa Kendi kabını Ummu Seleme'ye gönderirdi. (Onun içinde

⁶³ - Sahih-i Buhari, c.4, s.46.

Peygamber'in saçının bırakıp üzerine su dökmesi ve suyunu geri getirmesi için) Ben ona baktım içinde kırmızı kıllar gördüm.⁶⁴

2- Muaviye'nin ölümü yaklaşınca onu Hz. Resulullah'ın (s.a.a) iç gömleği, elbisesi ve ridasıyla gömmelerini ve kefenine o hazretin saç ve kıllarından koymalarını vasiyet etti.⁶⁵

3- Ömer b. Abdulaziz ölüm vakti yaklaştığında Hz. Resulullah'ın (s.a.a) tırnak ve saçlarından bir miktarını isteyip dedi ki: Ben ölünce şu saç ve tırnakları alıp kefenime bırakın.⁶⁶

4- Enes b. Malik'in tahnitinde Hz. Resulullah'ın (s.a.a) ıtırından ve saçlarından bir miktarı vardı.⁶⁷

5- Fazl b. Rabi'nin oğullarından birkaçı Ebu Abdullah'a (Ahmed b. Hanbel'e) hapiste olduğu sırada, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) saçından üç tel hediye etmişti. Ebu Abdullah, öldüğü zaman bunlardan birinin dili, diğer ikisinin de gözleri üzerine konularak gömülmeği vasiyet etti.⁶⁸

⁶⁴ - Sahih-i Buhari, c.7, s.207.

⁶⁵ - Halebiye Siyeri, c.3, s.109, el-İsabe, c.3, s.400, Dimaşk Tarihi, c.59, s.229.

⁶⁶ - Tabakat, c.5, s.406, Ömer b. Abdulaziz'in biyografisi.

⁶⁷ - Ae, c.7, s.25 Enes b. Malik'in biyog.

⁶⁸ - Safvetu's-Safve, c.2, s.357.

6- İbn Siyriyn'den şöyle rivayet olunur: Ubeyde'ye, bizde Hz. Resulullah'ın (s.a.a) saçlarından bir miktar bulunduğunu, bunun Enes veya onun ailesinden bize ulaştığını söylediğimde "Ben o saçın bir telini bütün dünyaya tercih ederim" dedi.⁶⁹

7- Vakidi şöyle rivayet eder: Ayşe'den, hep yanında sakladığı o saç kıllarını nasıl temin ettiği sorulduğunda "Hz. Resulullah (s.a.a) hacda saçını tıraş ettirince saçlarını etrafındakilere bölüştürdü; herkes gibi biz de onlardan birazını elde ettik" diye cevap verdi.⁷⁰

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) su içtiği mübarek kaseyi teberrük

1- Sehl b. Sa'd'den şöyle rivayet edilir: Bir gün Hz. Resulullah (s.a.a) yanında birkaç sahabesiyle birlikte gelip Benî Saide Sakıyfes'i'nde oturdu. "Ey Sehl! Bize su getir" buyurdu. Ben o kasede su getirip onlara verdim. Ravi diyor ki: "Sehl, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) su içtiği o kaseyi bize gösterdi, biz de onunla su içtik." Bir gün Ömer b. Abdulaziz bu kaseyi kendisine hediye

⁶⁹ - Sahih-i Buharî, c.1, s.51.

⁷⁰ - Meğazi, c.3, s.1109.

etmesini istedi, Sahl de mübarek kaseyi ona hediye etti.⁷¹

2- Enes'ten rivayet edilir: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) kasesi zamanla kırıldı. Asim diyor ki: Ben onu gördüm ve o kırık kaseden su içtim.⁷²

3- Ebu Burde'den rivayet olunur: Abdullah b. Selam bir gün bana "Hz. Resulullah'ın (s.a.a) su içtiği kaseden sana su vermeme ister misin?" diye sordu.⁷³

4- Bahre'nin kızı Safiyye'den rivayet olunur: Amcam Firas, Hz. Resulullah'tan (s.a.a) yemek yediği kabı kendisine vermesini isteyince, hazret, onu amcama hediye etti. O hazretin vefatından sonra Ömer ne zaman bize gelecek olsa o kabı ister, onu zemzem suyuyla doldurup yüzüne gözüne serperdi.⁷⁴

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) elinin ve dudağının değdiği yerleri sahabe teberrük ederdi

1- Mekke'den Medine'ye hicret eden Resulullah'ın (s.a.a) Ebu Eyyub Ensari'nin evinde konuklanmasını anlatırken Ebu Eyyub

⁷¹ - Sah. Buharî, c.6, s.352 ve Sah. Müslim, c.6, s.103.

⁷² - Sah. Buhari, c.4, s.47.

⁷³ - Ae. c.6 , s.352.

⁷⁴ - el-İsabe, c.3, s.202, Firas'ın biyografisi ve: Usdu'l-Gabe, c.4 , s.352 e Kenzu'l-Ummal, c.14, s.264.

şöyle der: O hazretin yemeğinden arta kalanı benle eşim teberrüken yer, onun mübarek elinin değdiği tabağa dokunarak teberrük ederdik. Bir akşam, soğan ve sarımsakla yapılan bir yemeği odasına götürdük. Yemekten sonra kabı almak için gittiğimizde, yemeğe dokunmamış olduğunu gördük. Çok üzülmüştüm, hemen izin isteyip huzuruna vardım "Anam babam size feda olsun efendim, yemeğe hiç dokunmamışsınız?!" dedim tedirginlikle.. *"Yemeğin soğan ve sarımsak koktuğunu gördüğüm için yiyemedim, çünkü ben Rabbime pek fazla münacatta bulunurum; ama siz o yemeği yiyin"* buyurdu.⁷⁵

2- Enes'ten rivayet edilir: Bir gün Hz. Resulullah (s.a.a) Ümmü Süleym'in evine vardı, odada duvara asılı kırıbayı görünce kırıbayı ağzına dayayıp ayakta su içti. Ümmü Süleym, o kırbanın ağzını kesip, teberrük olarak sakladı.⁷⁶

3- Yezid b. Suken'in Fakihe veya Esma adlı kızı Ümmü Amir'den rivayet edilir: Hz. Resulullah (s.a.a) akşam namazını bizim mahallemizin camiinde kılmıştı, hemen eve

⁷⁵ - el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.3 , s.201 ve Sire-i İbn Hişam, c.2, s.144 ve Delailu'n-Nübuve, Beyhaki, c.2, s.510.

⁷⁶ - Müsned-i Ahmed, c.7, s.2, hadis: 26574, Tabakat, c.8, s.313.

koşup kızarmış et getirdim "Buyurun efendim, size akşam yemeği getirdim" dedim; sahabesini de davet ederek yemek yediler. Yanımda getirdiğim kaseyle o hazrete su verdim ve o kaseyi teberruken sakladım. Hastalar, şifa olması için gelir, o kaseyle su içerlerdi, biz de teberruk olarak evde o mübarek kaseden su içerdik.⁷⁷

4- Abdurrahman b. Ebi Umre, ninesi Gülsüm'den naklen rivayet eder: Hz. Resulullah (s.a.a) bize geldi ve evimizdeki kırbadan su içti. Ben o kırbanın ağzını kesip Resulullah'ın (s.a.a) ağzı değmiş diye teberruk olarak sakladım.⁷⁸

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) asa, elbise ve yüzüğüne teberruk

1- Muhammed b. Sirin Enes b. Malik'ten rivayet eder: Onda, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) küçük bir asası vardı. Öldüğünde vasiyeti gereğince o asayı da kefenine koyup onunla gömdüler.⁷⁹

2- İbn Ömer'den rivayet olunur: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) kendisi için üzerine

⁷⁷ - el-İsabe, c.4, s.471 Ümmü Amir'in biyog. Ve Tabakaat, c.8, s.234.

⁷⁸ - Usdu'l-Gabe, c.5, s.539 Gülsüm'ün biyog. Ve İbn Mâce Süneni, c.2, s.1132.

⁷⁹ - el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.6, s.6.

"Muhammed'un Resulullah" yazılı altın veya gümüşten bir yüzük yaptırmıştı. Sahabe de aynısını yapıp çeşitli yüzükler edinmeye başlayınca o hazret, yüzüğü atıp "artık bu yüzüğü parmağıma takmayacağım" buyurdu ve kendisine bir başka gümüş yüzük aldı, sahabe de aynısını yaptı. Hz. Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra o yüzüğü sırasıyla Ebubekir, Ömer ve Osman da parmaklarına taktılar, derken bir gün Osman onu Oreys kuyusuna düşürdü.⁸⁰

3- Sahl b. Sa'd'den rivayet olunur: Sahabe kadınlardan biri Hz. Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna varıp "Bu gömleği sizin giymeniz için kendi ellerimle dokudum" diyerek o hazrete bir gömlek hediye etti. Hz. Peygamber efendimiz (s.a.a) onu giyerek bizim yanımıza geldi. Bu elbise hediye edilmiş ve Resulullah da (s.a.a) onu henüz giymiş olduğu halde sahabeden biri ayağa kalkıp onu kendisine hediye etmesini istedi. Hazret "olur" dedi. Biraz oturduktan sonra içeri geçip o gömleği çıkardı ve o adama gönderdi.

O sırada orada bulunanlar "Sen, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) kendisinden istenen bir

⁸⁰ - Sah. Buhari, c.7, s.55. el-İsabe'nin haşiyesinde, c.2, s.494 Amr b. Said b. As'ın biyog., Sah. Müslim, c.3, s.1656 ve: Nesai, c.8, s.196 ve: Ebu Davud, c.4, s.88, Müsned-i Ahmed, c.2, s.96, hadis: 4720.

şeyi mutlaka vereceğini biliyordun, o gömleği o hazretten alıverdın!" dediler, o da "vallahı onu kefenim olsun diye aldım" dedi. O adam ölünce, o gömlekle kefenlenip gömüldü.⁸¹

İbn Hacer şerhinde, Ebi Ğassan'ın rivayetinde o adamın "Hz. Resulullah (s.a.a) o gömleği mübarek tenine giydiği için onu teberrük olarak aldım" dediğinin kayıtlı olduğu geçer ve şöyle yazar: Bu hadisten de anlaşıldığı üzere salih kulların eşyalarına teberrük ediliyordu. Muhibb Taberi o adamın Abdurrahman b. Avf olduğunu yazar. İbn Mulkan'ın el-Tenbih'indeyse onun Sahl b. Sa'd olduğunu yazar ki, bu yanlıştır". Ardından, Taberani'den, onun Sa'd b. Ebu Vakkas olduğunu nakleder ve Sa'd'den aktardığı bir rivayette de onun aslında bir bedevi olduğunu yazar.⁸²

4- Ebu Süfyanoğlu Muaviye, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Ka'b b. Züheyr'e hediye ettiği bir gömleği on bin dirheme satın almak istedi, ama Ka'b bunu reddederek "Hz. Resulullah'ın (s.a.a) gömleğini kimseye satmam" dedi. Ka'b Müslüman olunca Hz. Resulullah (s.a.a) bu gömleği ona hediye

⁸¹ - Sah. Buhari, c.7, s.189 ve c.2, s.98 ve c.3, s.80 ve c.8, s.16 Müsned-i Ahmed, c.6, s.456, hadis: 22318; Süneni İbn Mace, c.2, s.1177.

⁸² - Fethu'l-Bari, c.3, s.144, 1277. hadis'te.

etmişti. Ka'b ölünce Muaviye 20 bin dirhem karşılığında mirasçılarında onu satın aldı. Bu gömlek elden ele sultanlara geçmiş, bayramlarda giyilmiştir.⁸³

5- Ümmü Atiye Ensari'den rivayettir: Kızı vefat edince Hz. Resulullah (s.a.a) bize gelip *"Onu 3 veya 5 kez veya daha fazla gusledin ve guslü saf suyla ve sidirli suyla yapın, son guslünü kafurlu su veya biraz kafur karıştırılmış bir suyla yapın, gusül bitince beni çağırın"* buyurdu. Gusül tamamlanınca hazreti getirdik, iç gömleğini bize verip *"bununla kefenleyin"* buyurdu.⁸⁴

6- Muhammed b. Cabir'den rivayet olunur: Babam, babasından şöyle naklederdi: Babam, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna varan ilk Benî Huneyfe heyetindeydi, Peygamberle ilk karşılaşmasında o hazret başını yıkamakla meşgulmüş, babamın geldiğini görünce *"Ey Yemameli kardeşim, gel-şöyle otur, sen de şu başını bir yıkayiver"* buyurmuş.

⁸³ - Teberrüku's-sahabe, s.17, Tarih-i İslam, Zehebi, c.2, s. 412, Halebiye Siresi, c.3, s.242 Hulefa Tarihi, Siyuti, s.19.

⁸⁴ - Sahih-i Buhari, c.2, s.74, cenaiz kitabı, yec'elu'l-kafure fi ahirihi babı; Sahih-i Müslim, c.2, s.647; Müsned-i Ahmed, c.7, s.556; hadis: 26752; Sünen-i Kubra, Beyhaki, c.3, s.547, bab: 34, hadis: 634, c.4, s.6, bab: 72, hadis: 6764; Sünen-i Nesai, c.4, s.31.

Babam diyor ki "Ben de oturup, suyun geri kalanıyla başımı yıkadıktan sonra "Ya Resulullah" (s.a.a) dedim, "Mübarek gömleğinizi bana verir misiniz, onu saklamak isterim". Bunun üzerine, gömleğini bana verdi." Muhammed b. Cabir der ki: Bu gömleği suya koyardık ve o suyla yıkadığımız hasta iyileşirdi.⁸⁵

7- İsa b. Tahman'dan şöyle rivayet olunur: Enes bir takunya istedi, Sabit Benani'den, bu takunyanın Hz. Resulullah'a (s.a.a) ait olduğunu duydum.⁸⁶

H. Resulullah'ın (s.a.a) minberine teberrük

H. Resulullah (s.a.a) minberinin pek kutsal olduğunu bizzat ve saygınlığını çiğnemenin doğru olmadığını buyurmuş ve bu nedenle o minber üzerinde yalan yemine bulunmayı yasaklayarak "*Bir misvak çubuğu için bile olsa, benim minberim üzerinde yalan yemine bulunanı Rabbim tepetakla cehenneme atacaktır*" demişti.⁸⁷

⁸⁵ - el-İsabe, c.2, s.102, no: 3626.

⁸⁶ - Sah. Buhari, c.7, s.199 ve c.4, s.101, el-Bidaye Ve'n-Nihaye, c.6, s.6, İbn Sa'd'in Tabakaat'ı, c.1, s.478.

⁸⁷ - Müsned-i Ahmed, c.4, s.357, hadis: 14606; Fethu'l-Bari, c.5, s.210, Tabakaat, c.1, s.101.

Cabir, Resulullah'tan şöyle rivayet eder: *“Benim minberimin yanında bir Müslüman'ın hakkını çiğnemek için yalan yeminde bulunan biri, bunu değersiz bir misvak çubuğu için yapmış olsa bile Yüce Rabbim onu cehennem ateşine atacaktır.”*⁸⁸

Sahabe buna pek önem verirdi. Nitekim Zeyd b. Sabit, Mervan'ın baskısına rağmen Hz. Resulullah'ın (s.a.a) minberine çıkıp yemin etmeyi reddetmiş ve "ben burada, oturduğum yerde yemin ederim" diyerek Mervan'ı şaşırtmıştır.⁸⁹

Bu mübarek minber sahabe için çok kutsal ve değerliydi, Resulullah'ın (s.a.a) el koyduğu bölüme ve oturduğu yere ellerini sürüp, teberrüken yüzlerine gözlerine çekerlerdi.

İbrahim b. Abdurrahman b. Abdulkari; Abdullah b. Ömer'in ellerini Hz. Resulullah'ın minberde oturduğu yere dokundurup sonra da teberrüken yüzüne sürdüğünü rivayet eder.⁹⁰

Yezid b. Abdullah b. Kuseyt'ten rivayettir: Bir grup sahabenin, namazdan sonra cami boşalınca, sağ ellerini Resulullah'ın (s.a.a) minberinin mezar-ı şerife bakan kısmına

⁸⁸ - Kenzu'l-Ummal, c.16, s.697, 46389. hadis.

⁸⁹ - Sah. Buhari, c.3, s.234.

⁹⁰ - Tabakaat, c.1, s.254, es-Sıgaat, İbn Habban, s.9.

sürdüklerini ve sonra kibleye dönüp dua ettiklerini gördüm.⁹¹

H. Resulullah'ın (s.a.a) mezarı şerifini teberruk

H. Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra bütün Müslümanlar günümüze kadar bu mukaddes mezarı teberruk mekanı bilmiş, o türbe vesilesiyle şifa ve yağmur dilemişlerdir. Nesilden nesile bu bir gelenek halini almış, başını İbn Teymiye Herrani'nin çektiği selefler dışında hiç kimse bu geleneği terk etmemiştir; ama İbn Teymiye, selef-i salihin böyle yapmadığını ve böyle bir geleneğe uymadığını iddia ederdi!

Ne var ki, aralarında nice büyük sahabe ve tabiinin de bulunduğu Müslümanlar amelleriyle bu boş iddiayı bilfiil reddetmiş, nice büyük ulema ve muhaddis bu iddianın geçersiz ve batıl olduğunu vurgulamıştır. Bütün Müslümanların, özellikle sahabenin, H. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek türbesini teberruk ettiğine dair sayısız rivayet ve belge vardır, bunlardan birkaçını aktaralım:

1- Davud b. Salih'ten rivayettir: Bir gün Mervan, bir Müslüman'ın yüzünü Resulullah'ın (s.a.a) mezarına dayadığını görünce "sen ne

⁹¹ - Tabakaat, c.1, s.254, Minberu'r-Resul zikri.

yaptığını biliyor musun?" diye sordu. Adam başını kaldırınca onun Ebu Eyyub el-Ensari hazretleri olduğunu gördüler "evet" dedi, "ne yaptığını elbet biliyorum! Taşın toprağın değil, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) yanında bulunduğumu elbet biliyorum! Efendimiz şöyle buyurmaktaydı: "Din, ehil olanın elinde olduğunda ona ağlanmaz, ehil olmayanın eline geçerse ona ağlayın!"⁹²

2- Hz. Ali'den (a.s): Resulullah'ı (s.a.a) defnedişimizin üçüncü günü bir bedevi gelip o mübarek türbenin üzerine kapandı, türbenin toprağını yüzüne gözüne serpererek şöyle dedi "Ey Allah'm Resülü, sen bizlere bir şeyler söyledin, bizde onları duyduk, itaat ettik; sen onları Rabbinden aldın, biz de senden aldık ve kabul edip onlara inandık. Sana nazil olan o buyruklardan birinde "**...Eğer onlar kendilerine zulmettikten sonra sana gelirlerse...**" buyruluyor, ya Resulullah (s.a.a) ben de kendime zulmettim ve benim için istiğfarda bulunmanı dilemeye geldim." Bu sırada o mübarek türbeden şu ses geldi

⁹² - el-Mu'cemu'l-Evsat, c.1, s.94, el-Camiu's-Sağir, Siyuti, s.728, Kenzu'l-Ummal, c.6, s.88, 14967. hadis; Talhis-u Mecmei'z-Zevaid, c.4, s.22, Vefau'l-Vefa, Semhudî, c.2, s.410 Şifau'l-Esgam, Sebki, s.152.

"Şüphen olmasın ki Rabbin seni şimdi affetti."⁹³

3- Hafız b. Asakir, Tuhfe adlı eserinde Tahir b. Yahya Hüseyini'den naklen şöyle rivayet eder: Babam, büyükbabamdan, o ise Cafer b. Muhammed'den o da, babasından, o da Ali'den (a.s) şöyle aktarır: Hz. Resulullah (s.a.a) toprağa verildiğinde Hz. Fatıma (a.s) mezarının başucuna gelerek hazretin türbenin toprağından bir avuç alıp gözlerine dökerek ağladı ve şu şiiri söyledi:

"Ahmed'in toprağını koklayan biri, dünya var oldukça en değerli ıtrıları koklamazsa bu yüzden kim kınar onu?" Bana inen bu dertler günlere inmiş olsaydı o günler her zaman gece olurdu.⁹⁴

4- İbn Cema'e'den rivayettir: Abdullah b. Ömer sağ elini Hz. Resulullah'ın (s.a.a)

⁹³ - er-Revzu'l-Faik, s.380 Mevahibu'l-Ludeniyye, Kastalani, c.4, s.583, Meşariku'l-Envar, c.1, s.121, Vefau'l-Vefa, c.4, s.1399, Kenzu'l-Ummal, c.2, s.386, 4322. hadis ve c.4, s.259, 10422. hadis.

⁹⁴ - İbn Cevzi, Vefau'l-Vefa Fi Fazailu'l-Mustafa (s.a.a), s.819, 1538. hadis, İbn Seyyidi'n-Nas, es-Siretu'l-Nebeviye, c.2, s.432, Kastalani, el-Mevahibu'l-Ludeniyye, c.4, s.563 ve Şerhu'l-Şemail, Gari, c.2, s.210, el-İttihaf, Şebravi, s.330, Semhudî-Vefau'l-Vefa, c.4, s.1405; Siret-u A'lami'n-Nubela, c.2, s.134 ve diğerleri.

türbesinin üzerine koyardı. Bilal de yüzünü o mübarek türbenin toprağına dayardı.

Şüphesiz bütün bunların nedeni Hz. Resulullah'a (s.a.a) beslenen muazzam sevgi ve aşktır, maksat sevgi ve bağlılığını göstermektir. İnsanların o hazrete beslediği sevgi ve bağlılık elbette ki farklıydı, nitekim o hazretin hayatında da bazı Müslümanlar diğerlerine oranla çok daha fazla sevmedelerdi Hz. Resulullah'ı (s.a.a)... Kimileri o hazreti görür görmez gayriihtiyari ona koşar, coşkuyla dolardı; kimileriye böyle değildi, her hal-ü karda her iki grup da hayır ve iyilik üzereydi.⁹⁵

5- Ebi Derda'dan rivayettir: Bilal Hz. Resulullah'ı (s.a.a) rüyasında görüyor, hazret "Ey Bilal" diyor, "Bu ne cefadır? Bu ne vefasızlıktır? Beni ziyaret zamanın gelmedi mi?" Bilal korku ve tedirginlikle uyanıp bineğine biniyor ve alelacele Medine'ye varıp o hazretin mübarek türbesine gidiyor, türbenin üzerine kapanıp ağlıyor. Bu sırada Hz. Hasan'la Hz. Hüseyin (a.s) çıkageliyor, Bilal onları kucağına alıp öpücüklerle boğuyor.⁹⁶

⁹⁵ - Vefau'l-Vefa, Semhudî, c.4, s.1405.

⁹⁶ - Dimaşk Tarihi, İbn Asakir, c.7, s.137 ve Muhtasar-ı Tarih-i Dimaşk, c.4, s.118 ve c.5, s.265, Tehzibu'l-Kemal, c.4, s.289, Usdu'l-Gabe, c.1, s.244; Vefau'l-Vefa, Semhudî, c.4, s.1356; Şifau's-Sukam, s.53; Meşariku'l-Envar, c.1, s.121.

6- Semhudî şöyle yazar: Sahabe, türbenin toprağını teberrük olarak alıyordu; Ayşe bunun engellenmesini istedi, türbe duvarlarından biri yarıktı, ziyaretçiler ellerini buradan uzatıp toprak alıyorlardı. Ayşe o yarığın kapatılmasını emretti.⁹⁷

7- Yine Semhudî'den aktaralım: Müslümanlar, teberrük olsun diye Hz. Resulullah'ın (s.a.a) türbesinde namaz kılarlardı. Hişam b. Urve bana şöyle anlatırdı: Babamın anlattığına göre bazıları Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek türbesine doğru namaz kılıyormuş, Ömer b. Abdulaziz bunu engellemek için mezarın sathının yerden yükseltilmesini emretti.⁹⁸

8- Tabiinin önde gelenlerinden olan İbn Münkedir Mescid-i Nebi'ye gidip arkadaşlarıyla oturur, dili tutulduğunda kalkıp türbeye gider ve yüzünü oraya dayayıp dönerdi. Bu yaptığı kınanınca "Bazen hastalanıyorum, bunu yaptığımda Hz. Resulullah'tan (s.a.a) şifa alıyorum" derdi. Bazen Mescid-i Nebi'nin belli bir yerine gidip kendisini toza toprağa bular, oracıkta toprağa uzanırdı. Sebebini sorduklarında "Rüyamda

⁹⁷ - Vefau'l-Vefa, c.1, s.544.

⁹⁸ - ae. c.2, s.547.

H. Resulullah'ın (s.a.a) buraya oturduğunu gördüm" dedi.⁹⁹

İbn Kuddame-i Hanbeli Muğni'de şöyle yazar: Salih kullarla şehidlerin gömülü olduğu yerlere gömülmek müstehaptır, böylece onların bereketlerinden o da faydalanmış olur; özellikle mezar-ı şerifin civarına gömülmek müstehaptır.

Evet, sahabe ve tabiin H. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek türbesini böyle teberrük eder, bu sünneti uygulayarak o türbeden şifa dilerlerdi. Ayşe'yle Abdullah b. Zübeyr'den rivayet edilmiş olduğu üzere; daha babasının sulbündeyken H. Resulullah'ın (s.a.a) lanetine uğrayan Mervan b. Hakem'le diğer Emevi halifeleri dışında hiç kimse sahabe ve tabiinin bu sünnetine karşı çıkmamıştır.¹⁰⁰

Ulyani'nin Şüphesi

Ali b. Nufey Ulyani şöyle yazar: Cehalet dönemi Arapları mal, kabile ve evlatlarının çoğalması, kendilerinin ve hayvanlarının sıhhati gibi şeyler için putlara tevessül eder,

⁹⁹ - ae. c.2, s.444, Ebi Hayseme Züheyr b. Harb'den naklen, aynıını Mus'ab b. Abdullah da, İsmail b. Yakub Timi'den nakleder.

¹⁰⁰ - Mecmeu'z-Zevaid, c.5, s.241, el-İsti'ab, s.425 Mervan-ı Hakem'in biyog. ve Usdu'l-Gabe, c.5, s.144 aynı biyog. ve Sünen-i Kübra, Nesai, c.6, s.485.

onlardan bereket, sağlık ve hayatlarında ihtiyaç duydukları Şeyleri ister, onların kendilerine hayır sağlayacağına ve mübarek olduklarına inanır, hatta fiillerin Allah Teala'ya ait olduğuna inananlar o putların Allah'ı etkileyebileceğini sanırlardı.

Bu nedenle Kur'an'da onların **"Biz putlara sadece onların bizi rabbimize yakın kılması için tapıyoruz..."** dedikleri buyrulur. Binaenaleyh teberrük olayı, ilk cahiliyet döneminde putperestliğin bir tezahürüdür.¹⁰¹

Bu büyük yanılığya verilecek cevap Şudur: Namaz kılıp zekat veren kible ehli Müslümanlarla, müşriklerin amellerini bir görmek, çok büyük bir hatadır. Sözkonusu ayette müşrikler **"Biz bu putlara ibadet ediyor, tapıyoruz"** demektedirler, teberrük ediyoruz dememektedirler. Teberrükle tapınmanın farkı ise apaçık ortadadır. Dahası; müşrikler bu putların doğrudan ve kendi iradesiyle onlara zarar veya yarar verebileceğine inanıyorlardı; peygamberlik, mahŐer, hesap, kitap, günah, sevap gibi Şeylere inançları yoktu. Bu nedenle onların sağlığına, hayvanlarına, ziraatlarına ve diğer mallarıyla mülklerine zarar vermemesi için bu putlara

¹⁰¹ - Teberrüku'l-Meşru, s.53.

tapıyor, onların önünde kurban kesiyor, birtakım ibadet ve amellerde bulunuyorlardı.

Bu durumda müşriklerin ibadetiyle Müslümanların teberrükünü bir tutmak mümkün müdür? Müslümanlar Allah'ın bir ve eşsiz – ortaksız olduğuna, vahdaniyete inanmakta, bütün hayır ve iyiliklerin Allah'tan olduğuna, bereketlerin sadece Allah'ın izniyle nazil olduğuna iman etmektedirler. Dahası, mübarek Kur'an, bazı mahlukatın kendilerine has bazı özellikleri olduğunu ve Yüce Allah'ın onları mübarek kıldığını belirtmiş, Allah'ın onları sevmesi ve onların Allah katında saygın olmaları nedeniyle Allah insanlara, onlara tevessül ederek dualarının kabulü için onları vesile kılmalarını tavsiye etmiştir.

Müslümanların Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek türbesi ve o hazretten geriye kalan eşyalara teberrükte bulunma inancını beyan edebilecek en iyi örneklerden biri, Abbasi halifesi Me'mun'un Yahya b. Eksem'e söylediği şu sözlerdir: Bazen birileri bana bir tahta parçası getiriyor, kıymeti bir dirhem bile olmayacak o şeyin Resulullah'a (s.a.a) ait olduğunu veya o hazretin ona dokunduğunu ya da takunya olarak kullandığını söylüyor. Söyleyene güvenim olmadığı ve sözlerine delil olabilecek hiçbir belge ve bulgu olmadığı halde, Hz. Resulullah'a (s.a.a) olan aşırı

sevgim nedeniyle onun sözünü kabul ediyor ve o değersiz nesneyi bin dinara, hatta daha fazlasına alıyorum ondan. Onu yüzüme gözüme sürüp, teberrük ediyorum, kendim veya yakınlarım hastalanacak olsak ondan şifa umuyor ve şifamızı da buluyoruz! Oysa o tahta parçasının elinden hiçbir şey gelmediğini ve hiçbir değeri olmadığını biliyorum; ama sırf Hz. Resulullah (s.a.a) ona dokunmuş olduğundan değer kazanmakta ve ona sevgi ve saygı gösterilmektedir.¹⁰²

Me'mun Hz. Resulullah'tan (s.a.a) geriye kalan eşya ve emanetlerin kendiliklerinden hiçbir zarar veya yararları olmadığını, ancak o hazrete ait olmaları nedeniyle kutsallık ve saygınlık kazandıklarını belirtmektedir. Bu inancın müşriklerin inancıyla herhangi bir benzerlik taşıdığı söylenebilir mi gerçekten?!...

H. Resulullah'ın (s.a.a) Namaz Kıldığı Mekanlara Sahabenin Saygı Gösterip Teberrükte Bulunması

Başta vahhabiler gelmek üzere selefilerin bütün Müslümanlarla ihtilafta olduğu konulardan biri de budur. Bütün Müslümanlar asırlardır bu sünnete inanmış ve onu uygulayarak Hz. Resulullah'ın (s.a.a)

¹⁰² - İbn Tayfur, Tarih-i Bağdad, s.45.

bulunduğu veya namaz kıldığı mekanlara özel bir sevgi ve saygı göstererek o mekanı mübarek ve mukaddes bilmişlerdir. Özellikle Hira mağarası, o hazretin evi veya minberi gibi çok bulunduğu mekanlara karşı gönüller ve duygular böyledir. Zira bu mekanların Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek varlığı sebebiyle bereketlenmiş olduğuna inanç duyulmaktadır. Bu nedenledir ki başta sahabe gelmek üzere bütün Müslümanlar o hazretin mübarek vücuduna olduğu gibi, onun bulunduğu veya dokunduğu mekanlara da sevgi ve saygı göstermiş ve teberrükte bulunmuşlardır. Bu mübarek mekanlara veya Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı yerlere teberrükte bulunmayı yasaklayan ve buna gerekçe olarak da gerçekdışı iddialar öne süren Vahhabiler dışında hiçbir Müslüman bu mübarek mekanlara teberrükte bulunmaya karşı çıkmamıştır. Örneğin bir Vahhabi olan Nasır b. Abdurrahman b. Muhammed el-Cudey' buna muhalefet ederken şu iddialarda bulunur:

a- Teberrükün müstehab veya caiz olduğuna dair delil veya nass yoktur.

b- Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı veya bulunduğu bir mekanı teberrük ettiklerini rivayet eden bir sahabe yoktur. Oysa onlar Hz. Resulullah'a (s.a.a) en fazla teberrük etmek isteyen kişiler olup ona en çok sevgi besleyen,

saygı duyan ve onun sünnetlerine en çok uyan insanlardı.¹⁰³

Bu iddiaya verilen cevap şudur: Müstehap veya caiz olduğuna dair bir delil yoksa, caiz olmadığı veya mekruh olduğuna dair bir belge de yoktur. Prensip olarak, bir şeyin caiz olmaması veya mekruhlığı konusunda bir delil bulunmaması halinde mubah olduğu kabul edilmiştir.

Diğer taraftan, sahabenin Hz. Resulullah'a (s.a.a) ait eşya veya kutsal mekanlara teberrükte bulunmadığını söyleyen bu Vahhabi'nin böyle bir iddiada bulunması onun bu konudaki cehalet ve araştırma zafiyetinden kaynaklanmaktadır. Nitekim sahabenin, Hz. Resulullah'a (s.a.a) ait eşya ve onun mübarek türbesine teberrükte bulunduğu dair daha önce birçok belgeyi aktarmıştık, bunlara birkaçını daha ekleyelim:

1- Musa b. Akabe'den rivayettir: Salim b. Abdullah'ın mübarek mekanlara gidip oralarda namaz kıldığını gördüm. Babasının da buralarda namaz kıldığını, çünkü onun da, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) bu mekanlarda namaz kıldığına şahit olduğunu söylerdi. Aynı şekilde, Nafi de, İbn Ömer'in bu mekanlarda namaz kıldığını rivayet etmiştir. Bu mekanlar

¹⁰³ - Teberruk, Envauhu ve Ahkamuhu, s.243 ve 244.

hakkında Salim'e sorduğumda, Nafi'nin dediklerinin tamamını onayladı, sadece Şerefu'r-Ruha'daki caminin yeri hakkında farklı şeyler söylüyorlardı.¹⁰⁴

İbn Hacer bu hadisin şerhinde şöyle yazar: İbn Ömer'in bu amelinden de anlaşılmalıdır ki, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) eşya ve emanetlerine ilgi ve teberrük müstehaptır.¹⁰⁵

2- İbn Abdubbir şöyle yazar: Abdullah b. Ömer, Hz. Resulullah'tan (s.a.a) kalma şeylere pek önem verirdi. Arefe, Mina, Meş'aru'l-Haram ve diğer mekânlarda Hz. Resulullah'ın (s.a.a) vukuf ettiği yerleri bulup oralarda vukuf etmeye özen gösterirdi.¹⁰⁶

İbn Esir şöyle yazar: Abdullah b. Ömer, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) sünnetine uymaya ve onun eser ve eşyalarına özen göstermeye pek ilgi duyardı, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) konakladığı her yerde konaklar, onun namaz kıldığı her yerde namaz kılar, hatta o hazret bir ağacın altında biraz konaklamışsa Abdullah da

¹⁰⁴ - Sah. Buhari, c.1, s.130, Kenzu'l-Ummal, c.6, s.247, el-İsabe, c.2, s.349'da ayn harfi, Abdullah b. Ömer'in biyog. no: 4834, el-Bidayet-u ve'n-Nihaye, c.5, s.149.

¹⁰⁵ - Fethu'l-Bari, c.1, s.469, es-Sarim, s.108 ve İmam Malik'ten rivayettir: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı yerlerde namaz kılmak müstehaptır.

¹⁰⁶ - el-İsti'ab, c.2, s.342, İsabe'nin haşiyesinde, İbn Ömer'in biyog..

orada konaklar ve kurumaması için o ağacın dibine su verirdi.¹⁰⁷

Nafi'den rivayettir: Abdullah b. Ömer, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Zilhuleyfe'de devesini yatırdığı yerde kendi devesini yatırıp indi ve orada Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı yerde namaz kıldı.¹⁰⁸

Vakıdî şöyle yazar: Efleh b. Humeyd babasından şöyle nakleder: Abdullah b. Ömer, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) falan ağacın altında oturmuş olduğunu duysa, o ağacı sular ve zarar görmemesi için etrafını çitle çevirirdi.¹⁰⁹

Görüldüğü üzere, İbn Ömer'in bu yaptıkları caiz olmasa sahabe onu reddeder ve onun bunları yapmasına engel olurlardı.

Ulyani mekan ve eşyalara teberrükün yasaklığı konusunda şöyle yazar: Sahih-i Buhari'de geçen şu rivayet, teberrükün caiz olduğuna yorumlanmamalıdır: Bedir ashabı ve ensardan olan Utban b. Malik Hz. Resulullah'ın (s.a.a) huzuruna varıp şöyle dedi: "Ya Resulullah, ben âma oldum ve kavmime cemaat imamlığı yapmaktayım. Yağmur yağdığında çukurlar suyla doluyor ve ben

¹⁰⁷ - Usdu'l-Gabe, c.3, s.340, İbn Ömer'in biyog, no: 3080.

¹⁰⁸ - Müsned-i Ahmed, c.2, s.269, 5968. hadis ve Sah. Buhari, c.3, s.140, Sah. Müslim 2, s.1981.

¹⁰⁹ - Meğazi-i Vakidi, c.2, s.1096, Veda Haccı babı.

camiyeye gidip namaz kıldırılmıyordum. Bu nedenle benim evime gelip namaz kılmanızı rica ediyordum, böylece ben orayı namaz mekanı -musalla- edinirim". Hz. Resulullah (s.a.a) "*İnşallah bunu yaparım*" buyurdu. Utban şöyle diyor: Ertesi gün Hz. Resulullah (s.a.a) Ebubekir'le birlikte bize geldi, izin isteyip içeri girdi; oturmadan önce "*Evinin neresinde namaz kılmanı istersin?*" diye sordu. Bir köşeyi işaret ettim, gidip orada durdu, tekbir getirip namaza başladı. Biz de hemen arkasında saf bağladık, orada iki rekat namaz kılıp selamını verdi.¹¹⁰

Utban'ın amacı Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı bir mekanı teberrük etmiş olmak değil, evinde cemaat namazı kıldırmak için o hazretin onayını almaktı; böylece yağmurlu havalarda camiye gidemediğinde evinde cemaat kıldırabilecekti. Nitekim bu nedendir ki Buhari, Sahih'inde bu hadisi "Evdeki meşicidler babı" adlı bir babda aktarmıştır. Binaenaleyh, amacı evinde cemaat kıldırabilmek için Hz. Resulullah'ın (s.a.a) onayını almaktı, nitekim Burra b. Azib adlı bir başka sahabe de cemaat namazını evinde kıldırıyor, kimse de bu yüzden onu kınamıyordu ve İslam kanun ve hükümlerinin

¹¹⁰ - Sah. Buhari, c.1, s.115, 170, 175 ve Sah. Müslim, c.1, s.445, 61, 62.

yürürlükte olduğu bir dönemde bu uygulamayı icra etmekteydi. Utban'ın bu davetinin bir amacı da, belki de kibleyi doğru tespit edebilmektir; çünkü Hz. Resulullah (s.a.a) nerede olursa olsun, kibleyi dosdoğru bilebiliyordu.¹¹¹

Bu iddia ve yoruma verilecek cevap şudur: Utban'ın bu davetten bir amacının da evinde cemaat kıldırma icazetini almak olduğu şüphesizdir; ama bunun asıl amaç olmadığı da ortadadır. Nitekim onun Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı bir mekana teberrük edebilme iştiyakıyla tuttuğu apaçık ortadadır. Nitekim Hz. Resulullah (s.a.a) da onun bu şevkinin farkına varmış ve bu nedenle eve girer girmez "evinin neresinde namaz kılmamı istersin?" diye sormuştur. Oysa mesele, Ulyani'nin yorumladığı gibi olsaydı, o evin hangi noktasında namaz kılınıp kılınmadığı hiç fark etmeyecek, her hal-ü karda maksat hasıl olmuş olacaktı.

Diğer taraftan Ulyani'nin "Utban kibleyi doğru tespit edebilmek için Hz. Resulullah'ı (s.a.a) davet etmiştir" şeklindeki iddiası da hiç makul değildir, zira Utban'ın gözleri pek iyi seçmese bile evinin ahali veya herhangi bir sahabe pekala onun kibleye dönmesine

¹¹¹ - Teberrüku'l-Meşru, s.68-69.

yardımcı olabilir ve bunun için Hz. Resulullah'a (s.a.a) zahmet verilmezdi. Keza, bunun için Hz. Resulullah'ın (s.a.a) onun belirlediği bir köşede 2 rekat namaz kılmasına da gerek kalmaz, o hazretin kıbleyi göstermesi yeterli olurdu. Oysa Hz. Resulullah (s.a.a) onun gösterdiği belli bir köşede iki rekat namaz kılmış, böylece o köşenin teberrük edilmesi murad edilmiştir.

Ulyanî konuyu Allame Askalanî'den daha iyi anladığı söylenemez. İbn Hacer Askalani, Ulyani'nin bu görüşünün tam tersine, bu hadisin şerhinde şöyle yazar: Hz. Resulullah'ın (s.a.a) burada bizzat ev sahibinden izin istediğini görüyoruz, çünkü ev sahibinin bu davetten amacı, evinin belli bir köşesini Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namazıyla mübarek kılmaktır, bu nedendir ki o hazret hangi köşede namaz kılınmasını istediğini sormuştur ondan.¹¹²

İbn Hacer, bahsin devamında şöyle yazar: Utban'ın Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı noktayı kendisi için namaz köşesi - musalla- olarak belirlemek istemesi ve o hazretin de bu talebe olumlu cevap vermesi salihlerin iz ve eserlerine teberrükün caiz olduğunu gösteren bir belge niteliğindedir.¹¹³

¹¹² - Fethu'l-Bari, c.1, s.433.

¹¹³ - ae. c.1, s.469.

Utban'ın (s.a.a) Hz. Resulullah'ı (s.a.a) evinde namaza davet amacı, Ulyani'nin iddia ettiği gibi olsa; Ümm-ü Süleym ve diğer sahabelerin de Hz. Resulullah'tan (s.a.a) aynı talepte bulunmuş olması neyle açıklanabilir? Bu hadislerden birkaçını örnek olarak aktarmamız faydalı olacaktır:

1- Enes b. Malik'ten rivayettir: Ümmü Süleym, evinin bir köşesini musalla haline getirmek istediğini belirterek Hz. Resulullah'tan (s.a.a) onun evinde namaz kılmasını rica etti. Hazret gelince yere bir hasır serip üzerine su serpti, hazret o hasırın üzerinde namaza durdu, orada bulunanlar da arkasında saf bağladılar.¹¹⁴

2- Yine Enes'ten rivayettir: Amcalarımdan biri yemek hazırlayıp Hz. Resulullah'ı (s.a.a) evine davet etti ve "evimde yemek yiyip namaz kılmanızı rica ediyorum" dedi. O hazret geldiğinde, amcam yerdeki siyah hasırlardan birinin üzerini temizleyip sulamamı istedi, dediğini yaptım. Hz. Peygamber efendimiz (s.a.a) o hasırın üzerinde namaza durdu, biz de arkasında saf bağladık.¹¹⁵

¹¹⁴ - Sünen-i Nesai, c.1, s.268 kitabı'l-mesacid, 43. bab, es-selat-u Ale'l-hasır, 816. hadis.

¹¹⁵ - Sünen-i İbn Mace, c.1, s.249, mesacid kitab, mesacid fi'd-devr bab. 756. hadis, Müsned-i Ahmed,

3- Yine Enes'ten rivayettir: Hasta ve kilolu biri vardı, camiye geleliyordu. Hz. Resulullah'a (s.a.a) "ben sizinle namaz kılamıyorum, siz benim evime gelseniz de ben sizin arkanızda namaz kılsam?" dedi. Hazret kabul edince yemek hazırlatıp onu evine davet etti, Hz. Resulullah (s.a.a) bir köşeye bir hasır serip orada iki rekât namaz kıldı.¹¹⁶

Görüldüğü gibi Enes'in amcasıyla Ümm-ü Süleym, teberrük amacıyla Hz. Resulullah'ın (s.a.a) onların evinde namaz kılmasını istemişlerdir, Enes'in ismini belirtmediği gözleri görmeyen sahabe de aynı amaçla o hazreti davet etmiştir; kible yönünü belirtmesi için değil. Zira eğer amacı Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı yerle teberrük etmek olmasaydı mazur olduğu için camide cemaate katılamayacağını söyleyerek Hz. Peygamberden (s.a.a) izin alması yeterdi, bunun için ayrıca o hazreti evinde namaza davet etmesine ne gerek vardı?!

c.3, s.130 iki belgeyle; Enes b. Malik'in Müsnedi, 11920. hadis.

¹¹⁶ - Müsned-i İmam Ahmed, c.3, s.586, 11920. hadis, Tarih-i Arap Müessesesi basım.

Sahabe ve Salihleri Teberrük

Bahsimizin buraya kadarki bölümünde sahabenin Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hayatında o hazreti ve vefatından sonra da ondan geriye kalan eşya, emanet ve hatıratı teberrük ettiğini belgeleriyle aktardık ve bunun bizzat sahabenin sünneti olduğunu gördük; bunu reddedenlerin hiçbir tarihi belge ve dayanakları bulunmamaktadır. Ancak, ihtilaf bulunan mesele; sahabe, tabiin ve salihleri teberrükün de câiz olup olmadığıdır.

Kimi İslam uleması bunu câiz görmüş, kimiye görmemiştir. Câiz olmadığını söyleyenlerden biri olan Şatibi şöyle yazar: Peygamber-i Erkem'in (s.a.a) sahabesi böyle bir şeyi yapmış değildir. Zira o hazret kendisinden sonra Ebubekir'den daha faziletli birini bırakmış değildir. Ebubekir'se Resulullah'ın (s.a.a) halifesi ve vekili olarak teberrük hakkında böyle bir şey nakletmiş değildir. Hakeza ondan sonra ümmetin en efdali olan Ömer veya Osman ya da Ali de böyle bir rivayette bulunmamıştır. Ümmetin en efdali olan diğer sahabeden de böyle bir rivayet ulaşmamış, onlara teberrükde bulunulduğu yolunda sahih ve maruf bir rivayet nakledilmemiştir. Bilakis, onlar Hz. Resulullah'ın (s.a.a) davranış, söz ve diğer

sünnetlerine uymakla yetinmişlerdir. Binaenaleyh sahabe ve salihlere teberrükde bulunulmadığı konusunda icma vardır.¹¹⁷

Ve şöyle ekliyor: O hazretten sonra sözkonusu şekillerde teberrükde ona uymak doğru değildir ve bu konuda ona uyanlar bid'at etmiş sayılırlar.¹¹⁸

Teberrük meselesinin muhaliflerinden biri olan İbn Receb şöyle der: Sahabe Hz. Resulullah'a (s.a.a) ait şeyleri teberrük eder, ama bunu kendi aralarında yapmazlardı, tabii de, büyük derecelere sahip sahabeyi teberrük etmemiştir. Bu da; abdest suyu, saçlar, tırnaklar, yemek ve su artığı gibi şeylere teberrük konusunun Hz. Resulullah'tan (s.a.a) başkası için gerçekleşmemiş olduğunu gösterir.¹¹⁹

Görüldüğü gibi meseleye muhalif olanların öne sürdükleri delil ve dayanak; bazı sahabelerin yekdiğerine karşı teberrükde bulunmaması ve tabiinin de buna benzer tavır sergilemesi; bunun da teberrükün caiz olmadığını gösteren bir delil olarak takdim edilmesidir.

Ne var ki, mevcut tarihi belgelere göre Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Ehl-i Beyt'i ve sahabesine

¹¹⁷ - el-İ'tisam, c.2, s.8.

¹¹⁸ - ae, c.2, s.10.

¹¹⁹ - el-Hükmu'l-Cedire bi'l-İzae, s.55.

teberrükde bulunmadığı iddiası doğru değildir; zira bu konuda reddi mümkün olmayan belgeler bulunmaktadır ve nice büyük İslam uleması teberrükün caizliği konusunda bu belgeleri şahid göstermiş ve sadece sahabe veya tabiine değil, hayır ehli ve salih olan herkese teberrükde bulunmanın caiz olduğunu belirtmişlerdir.

Bunlardan biri olan İmam Nevevi teberrükü caiz bilmiş ve Hattaboğlu Ömer'in Abbas'a tevessülde bulunma yoluyla ve bazı sahabenin de yekdiğeri yoluyla yağmur talebinde bulunmalarını buna delil olarak gösterip şöyle yazmıştır: Resulullah'ın (s.a.a) seçkin sahabesi birbiri vasıtasıyla yağmur duası ederdi, nitekim Ömer, Abbas aracılığıyla yağmur dilemiş ve şöyle demiştir: "Ya Rabbi, biz kıtlık ve kuraklığa yakalandığımızda senin Resulüne tevessül eder ve onun yüzü suyu hürmetine sen bize yağmur verirdin, şimdi de bize yağmur vermen için senin peygamberinin amcasını vasıta ettik, bize yağmur ver." Bu dua edildiğinde yağmur yağmıştır.

Keza, Muaviye de Yezid b. Esved'i vasıta ederek "Ya Rabbi! Biz en efdal kulların vasıtasıyla senden yağmur isterdik, şimdi de Yezid b. Esved'i vasıta etmiş bulunuyoruz; ey Yezid; ellerini semaya açıp dua et!" demiş ve Yezid'le birlikte orada toplanan ahali de

ellerini duaya kaldırınca batıdan bir bulut peydahlanmış, soğuk bir rüzgarın ardından sicim gibi bir yağmur başlamış, insanlar evlerine sığınmaya bile fırsat bulamamışlardır.¹²⁰

İbn Hacer Askalanî de kimi iyi ve salih kullara teberrük ve şefaât için başvurulabileceğini belirterek bunu caiz bilir ve Ömer'in Abbas vasıtasıyla yağmur duasına çıkmasını buna delil olarak gösterip şöyle yazar: Abbas olayı, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) ailesiyle hayır ve iyilik üzere olan diğer bazı kullardan şefaât istenmesinin müstehap oluşunun delilidir.¹²¹

Sahabenin birbirlerine ve yine tabiinin de teberrük ettiklerini gösteren başkaca birçok delil vardır, bunlardan bazılarını aktaralım:

1- Abdullah b. Mesud'dan rivayettir: Hattaboğlu Ömer, Abbas vasıtasıyla yağmur istemeye çıkıp şöyle dedi: Ya Rabbi! Peygamberinin amcası atalarından geriye kalan ve şimdi ailesinin büyüğü olan kimseyi

¹²⁰ - el-Mecmu, Şerhu'l-Muhazzeb, İmam Nevevi, c.5, s.68, kitab'us-salat, İstiska namazı babı; ayrıca İbn Hacer, Ebu Zer'a Dimaşki'nin bu rivayeti "Tarih" adlı eserinde sahih senetle zikrettiğini yazar, ki Ebulkasım Kelalkai "es-Sünne fi Keramati'l-Evliya"sında bunu rivayet etmektedir.

¹²¹ - Fethu'l-Bari, c.2, s.399.

yanımıza alarak sana yakarmaya geldik, senin buyruğun haktır, sen **“Duvar ise şehirde iki yetim çocuğun idi...”** buyurdun ve o iki yavrucağı, anne babaları salih oldukları için korudun. O halde Ya Rabbi, biz de senin sevgili Resulünün amcasıyla yağmur istemeye geldik, Resulünün yüzü suyu hürmetine bizi koru.”¹²²

Yukarıdaki rivayet, biraz değişik ibarelerle bir başka yerde de şöyle geçer: Birçok insandan duyduk ki Ömer, yağmur duası için Abbasi yanına almış ve "Ya Rabbi!" demiş, "Peygamberinin amcası vasıtasıyla senin yakınlığını umuyor ve onu senin katında şefaathimiz ediniyoruz; o iki çocuğu ana babalarının salih kullar olması hatırına koruduğun gibi onu da peygamberinin hatırına koru; biz istiğfar ve şefaath talebinde bulunmak için katına geldik."

Sonra, toplanan kalabalığa dönüp şöyle dedi: "Allah'tan bağışlanma dileyin, O pek bağışlayıcıdır." Derken bulut parçaları peydahlandı, insanlar "Bak! Görüyor musun!!" diyorlardı hayretle. Bulutlar toplandı, şimşekler çaktı ve yağmur boşandı. Vallahi insanlar bu sağanaktan duvar

¹²² - Şerh-u Nehci'l-Belaga, İbn Ebi'l-Hadid, c.7, s.274, 114. hutbenin şerhi, ahbar ve ahadis fi'l-istiska babı; İktizau's-Sıratı'l-Mustakim, İbn Teymiye, s.338.

kenarlarına sığınyordu, herkes sırlıklam olmuştu, Abbas'a dokunuyor ve "ey Haremeyn'in sakisi -su dağıtıcısı- kutlarınız seni" diyorlardı.

İbn Esir şöyle yazar: Doyasıya yağmur yağınca insanlar Abbas'ın etrafını sararak onun eline yüzüne dokunup "ey Haremeyn'in sakisi, seni tebrik ederiz!" diyorlardı. Ashab, Abbas'ın bu seçkin konumunu bilir, işlerini ona danışır, her şeyde ona öncelik verirlerdi.¹²³

2- Ömer'in elleriyle damağını kaldırdığı Hasan Basri bebekken, annesinin bulunmadığı sıralarda Ümmü'l-Müminin Ümmü Seleme (r.a) onu sakinleştirmek için göğsünü bebeğe verir, annesi gelinceye kadar onu sakinleştirdi. Ümmü Seleme'nin (r.a) mübarek göğsünü emdiği için Hasan Basri'nin ilmî ve manevî derecelere ulaştığı söylenir.¹²⁴

3- Semhudî, Mescid-i Nebi'deki Heres sütununu anlatırken şöyle yazar. Ali b. Ebutalib bu sütunun dibine otururdu. Bu sütun o hazretin evinin kapısından sonra ve mübarek mezar-ı şerifinin üzerine denk gelirdi. Bu sütunun karşısında bir dergah vardı, Hz. Resulullah (s.a.a) Ayşe'nin evinde olduğunda

¹²³ - Usdu'l-Gabe, c.3, s.167; Abbas b. Abdulmuttalib'in biyografisi, no: 2797.

¹²⁴ - Saffe't-ul Safve, c.3, s.47.

namaz için Ravza-i Mutahhara buradan geçirdi.

Medine emiri bu sütunu önünde durup namaza dururdu, bu nedenle Akşehri şöyle yazar: Ali'nin (a.s) musallası olan bu sütunu harem ehli arasında bilmeyen yoktur, bugün emirler ve yöneticiler onun dibine oturur, onun yanında namaz kılarlar. Bu sütunun büyüklerin yeri olduğu söylenir, çünkü saygın ve önde gelen insanlar bu sütunun dibine oturur, orada namaz kılardı.¹²⁵

Müslim b. Ebi Meryem ve daha başkalarından şöyle rivayet edilir: Fatıma Zehra'nın (a.s) evinin kapısı, mezar-ı şerifi çevreleyen bir karenin içindeydi. Süleyman, Müslim'in kendisine "bu kapının yanında namaz kılmayı unutma; çünkü bu kapı, Ali'nin (a.s) içeri girdiği evin, Hz. Fatıma validemizin (a.s) evinin kapısıdır."¹²⁶

Teheccüd sütunu hakkında da şöyle rivayet eder: Herkes gittikten sonra Hz. Resulullah (s.a.a) Ali'nin (a.s) evinin kapısının arkasına bir hasır yayıp gece namazı kılardı...

Said b. Abdullah b. Fuzeyl bana şöyle rivayet etti: Teheccüd sütununun yanından geçen Muhammed b. Hanefiyye "Bakıyorum bu sütunun yanında namaz kılıyorsun, onun

¹²⁵ - Vefau'l-Vefa, c.2, s.448.

¹²⁶ - ae. c.2, s.450.

hakkında bir şeyler duymuşluğun var mıdır?" diye sordu, "Hayır" dedim. "Bunu ganimet bil" diye karşılık verdi, "Burası Hz. Resulullah'ın (s.a.a) gece namazlarını -teheccüd- kıldığı yerdir.

İbn Neccar şöyle yazar: Mescid-i Nebi'nin bütün sütunları mübarektir, çünkü büyük sahabeler bu sütunların kenarında namaz kılmıştır, bunların kenarında namaz kılmak müstehaptır.¹²⁷

4- Bazı rivayetlere göre Ömer, Ali b. Ebu Talib'in kızı Ümmü Gülsüm'ü nikahladığında "Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Ehl-i Beyt'inden birinin de benim evimde olmasını isterim" demiştir.¹²⁸

5- Hüseyin b. Ali (a.s) Medine'den Mekke'ye doğru giderken yolda, kuyu kazmakta olan İbn Muti'i gördü; İbn Muti "Anam babam sana feda olsun, nereye gidiyorsun?" diye sordu. Hz. Hüseyin (a.s) "Mekke'ye gidiyorum" dedi ve Kufe'deki şiasının kendisine mektup yazıp oraya davet ettiğini ekledi. İbn Muti "Anam babam sana feda olsun, Medine'de kal ve bizleri faydalandır, oraya gitme" dedi, ama Hz. Hüseyin (a.s) gitmesi gerektiğini söyledi. Bunun üzerine İbn Muti "Bu kuyuyu kendim

¹²⁷ - ae.452.

¹²⁸ - Zahairu'l-Ukba, s.169, 9. fasıl.

kazdım, bugün suyu belirir herhalde, bereketli olması için dua eder misiniz?" deyince İmam Hüseyin (a.s) biraz su istedi, suyun birazını içip birazıyla da ağzını çalkalayıp kuyuya döktü. Bunun üzerine oranın suyu bollaştı ve tatlı bir su oldu.¹²⁹

6- İmam Rıza (a.s) Nişabur'a varınca şehrin ahalisi, bineğin etrafını sardı. İmam taht-ı revandan başını uzatıp onlara baktı; kimi ağlıyor, kimi hıçkırıyor, kimi elbisesini yırtıp bağrını açıyor, kimi kendisini yere atıyor, kimi onun bineğinin ayak bastığı yeri, kimi de hayvanın dizginini öpüyordu...¹³⁰

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) abdest aldığı suya teberrik edilmesi bir tarafa, bizzat hazretin kendisinin de, diğer Müslümanların abdest aldığı suyu teberrik ettiğine dair sahih rivayetler vardır:

İbn Ömer'den rivayettir: Hz. Resulullah'a (s.a.a) "Efendim, size diğer Müslümanların abdest aldığı sudan mı getireyim yoksa yeni su mu itersiniz?" diye sordum, hazret "*Hayır*" buyurdu, "*Herkesin abdest aldığı sudan getir bana da! Zira bu din hanif ve kolaylaştırıcıdır!*"

¹²⁹ - Tabakatu'l-Kübra, c.5, s.107.

¹³⁰ - es-Sevaiku'l-Muhrika, s.310, 3. fasıl, Ehl-i Beyt'ten (a.s) ulaşan hadisler, Nuru'l-Ebsar, Şeblenci, s.168, İmam Ali b. Musa Rıza'nın (a.s) menakıbı faslı.

Yine ondan rivayettir: Resulullah (s.a.a) Müslümanların abdest için kullandıkları suya adam gönderip o sudan getirtir ve Müslümanların elinin değmesiyle mübarekleşmiş olan o sudan içerdi.¹³¹

İslam'ın ilk 3 asrında yaşayan sahabeyle tabiinin yekdiğerine teberrükte bulduklarını gösteren rivayetlerden birkaçını yukarıda aktarmaya çalıştık. Halbuki İbn Cudey' gibileri bu sarih gerçeğin aksini iddia etmiş ve şöyle demişlerdi:

Gerçekte Hz. Resulullah (s.a.a) kendisinden başkasına teberrük de bulunabileceğini söylememiş ve sahabesine veya onların iz ve eşyasına teberrük olunabileceğini gösterir bir davranış ya da imada bulunmamıştır. Ayrıca, sahabeye veya onlara ait bir şeye teberrük edilebileceğini gösteren bir rivayet de nakledilmemiştir.¹³²

Bunun nedeniniyse şöyle açıklar: "Sahabenin (r.a) yekdiğerine teberrükten uzak durmalarının nedeni, teberrükün sadece o hazretle diğer peygamberlere mahsus olduğuna

¹³¹ - Mecmeu'z-Zevaid, c.1, s.214, Tabarani'nin bunu el-Evsat'ında naklettiğini ve sened zincirlemesinin muvassak olduğunu söyler; Kenzu'l-Ummal, c.7, s.112, 18231. hadis.

¹³² - et-Teberrük-u Envauhu ve Ahkamuhu, s.261.

ve onlardan başkasına teberrük edilemeyeceğine inanmalarıdır".

Ardından, Şatibi'den şöyle nakleder: Nakledilen şekillerde, Hz. Resulullah'tan (s.a.a) başkasına teberrük edilebileceği konusunda o hazret örnek almak bid'attir, tıpkı dörtten fazla daimi evlilikte o hazrete uymaya çalışmak gibi bir bid'attir bu.¹³³

Sadr-ı İslam'da sahabeyle tabiinin yekdiğirene ve diğer salih insanlara teberrükte buldukları belgelerle sabittir. Bu durumda Hz. Resulullah (s.a.a) bu konuda belli bir emir vermemişse de, onun aynı konuda hiçbir yasaklamada da bulunmadığını dikkate almak gerekir. Nitekim Müslümanlar için bir konu eğer bunca önemli olsaydı Hz. Resulullah'ın (s.a.a) bunu görmezden gelmeyeceği ve kesinlikle onu yasaklama emri vereceği herkesçe bilinmektedir; nitekim Amr b. As'tan ulaşan bir hadiste Hz. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmaktadır: *"Benden önce en iyi olduğunu bildiği bir işe insanları hidayet etmeyen ve en kötü olduğunu bildiği bir işten de insanları açıkça menetmeyen hiçbir peygamber gelmemiştir."*¹³⁴

¹³³ - Ae, s.264, el-İ'tisam'dan naklen, c.2, s.9.

¹³⁴ - Sahih-i Müslim, c.3, s.1472, kitabul-İmare, vucubu'l-vefa bi-biyati'l-hulefai'l-evvel-i fe'l-evvel.

Bu durumda, eğer teberrük bid'at ise; Hz. Resulullah (s.a.a) kendi buyruğuna aykırı davranıp ümmetini bundan neden alıkoymamıştır? Onun, ümmetini kötü ve sapık bir amel-konusunda uyarmamış olması düşünülebilir mi gerçekten?!

Diğer taraftan, Hz. Resulullah'tan (s.a.a) başkasına teberrükte bulunmayı; o hazretten başkasına 4'ten fazla daimi nikahın haram oluşuyla kıyaslayarak haram gibi göstermek de tamamen batıldır. Zira Hz. Resulullah (s.a.a) 4'ten fazla evliliğin hükmünü sarih bir şekilde açıklamış olup bu hükmü bilmeyen ve bunun diğerlerine haram olduğunda şüphesi bulunan bir tek Müslüman yoktur bugün. Eğer yukarıdaki batıl kıyaslamaya göre, teberrük konusu da aynı şekilde haram olsaydı Hz. Resulullah (s.a.a) böyle bir şeye asla susmaz ve teberrükün haram olduğunu mutlaka beyan eder, ümmetinin haram işlemesine asla kayıtsız kalmazdı.

Teberrükün caiz olmadığına dair Cudey'in gösterdiği bir diğer delil de şudur: "Hz. Resulullah'tan (s.a.a) gayrisine teberrükte bulunmanın haram olmasının nedeni, ümmet arasında şirkin nüfuz etmesini engellemektir. Zira salih kullara ve onların iz ve eserlerine teberrükte bulunmak onlar hakkında aşırıya kaçılmasına ve onlara ibadet edilmesine yol

açacak ve şirkle sonuçlanacaktır; bu nedenle böyle bir şeyin engellenmesi farzdır"...

"... Binaenaleyh Peygamber-i Ekrem'le (s.a.a) diğer salih kulları kıyaslamak caiz değildir, bu nedenle de salih kullara ve onların iz ve eserlerine teberrükte bulunmak da caiz değildir ve bu durumda salih olmayanların konumu zaten bellidir, dini bir delil olmadıkça bir şeye teberrük edilemez."¹³⁵

Bu iddialara verdiğimiz cevap şudur: Hz. Resulullah'a (s.a.a) böyle bir yakıştırmada bulunmak ve ümmetinin zamanla şirke ve günaha düşebileceği gibi önemli bir konuda onun kayıtsız kaldığını, ümmetini apaçık bir dille uyarmadığını ve böylece risaletini yerine getirmede kusur ettiğini söylemek kesinlikle insafsızlık ve yanlışır, o hazret akla ve şeriate de aykırı düşen böyle bir tutumu elbet sergilememiş, nitekim vefatından önce *"Sizin, hiçbir müphemliği bulunmayan ve sizce apaçık şekilde aydın ve anlaşılmiş bulunan bir yolda olduğunuz şu durumda sizden ayrılıyorum"* buyurmuşlardır.

¹³⁵ - Teberrük, Envauhu ve Ahkamuhu, s.268.

Salihlerin Makber Ve Eserlerine Teberrük

Müslümanlar Hz. Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra sadece onun türbe ve eserlerine değil, sahabeyle tabiin ve diğer salih kulların da türbe ve eserlerine teberrükte bulunmuş, onlardan şifa ve yağmur istemişlerdir, buna birkaç örnek verelim:

1- Bilal Habeşi

Türbesi bugünkü Suriye'nin Dimaşk şehrindeki Babu's-Sagıyr Mezarlığı'nda bulunan Bilal'in türbesinde yapılan dua kabul edilir, onun türbesine teberrükte bulunan nice evliya ve iyilikseverler bunu bilfiil tecrübe etmiştir.¹³⁶

¹³⁶ - Rıhlet-i İbn Cübeyr, s.251.

2- Ebu Eyyub Ensari

Hakim şöyle yazar: Kıtık ve kuraklık olduğunda onun türbesine gider ve ondan yağmur dileğinde bulunurlar.¹³⁷

3- Süheyb Rumi

Semhudî şöyle yazar: Ateşi düşürmesi için Süheyb'in türbesinden toprak alınmış ve umulan sonucu verdiği görülmüştür.

4- Hamza b. Abdulmuttalib

Semhudî, Zerekşi'den nakleder: Medine toprağının Medine dışına taşınması caiz değildir; çünkü orası haremdir, bunun bir tek istisnası ise Seyyidu's-Şuheda olan Hz. Hamza'nın türbesinin toprağıdır; nitekim herkes şifa niyetiyle onun türbesinden toprak alagelmıştır.

...Burhan b. Ferhun, İmam-ı Alem Ebu Muhammed Abdusselam b. İbrahim b. Mesali'l-Hahanî'den şöyle aktarır. Alim şeyh olan Ebu Muhammed Salih Hurmuzi'nin kitabından Salih b. Abdulhalim'in Abdusselam b. Yezid Senhaci'den şöyle duyduğunu söyler: İbn Bekkun'dan "İnsanların bazı türbelerden teberrük olarak toprak alması caiz midir,

¹³⁷ - el-Müstedrek, c.3, s.518, Saffe'tu's-Safve, İbn Cevzi, c.1, s.407.

haram mıdır?" diye sordum, "caizdir" dedi. İnsanlar ulema, şüheda ve salih kulların türbesini daima teberrük etmiş ve efendimizin amcası ve şehidler efendisi Hz. Hamza'nın türbesinin toprağını teberrük olarak almışlardır.¹³⁸

5- Hüseyin b. Ali (a.s)

Şebravi, İmam Hüseyin'in (a.s) türbesine genişçe bir bab ayırmış ve o hazretin türbesinin ziyaret adabı ve onun kerametlerinden bir kısmını bu babda aktarmış, bu mübarek türbenin özellikle Salı günleri ziyaret edildiğini belirterek şöyle yazmıştır: İmam Hüseyin'in meşhedi -şehid düştüğü yerin, türbesinin bereketlerle dolu olduğu herkesçe malumdur ve o hazreti ziyaret edenlerin nasıl lütuflara mahzar olduğunu bilmeyen yoktur. Ebu'l-Hattab b. Duhayye bu konuda hayli akıcı ve yararlı bir kitap kaleme almış ve kadı Zekiyu'd-Din Abdulazim de şöyle fetva vermiştir: İmam Hüseyin (a.s) efendimizin mübarek meşhedi pek değerli bir mekan olup bereketleri herkese malum ve buna inanç beslemek de hayırlıdır; vesselam!

¹³⁸ - Vefau'l-Vefa, c.1, s.69.

6- HK. 101'de Vefat Eden Emevi Halifesi Ömer b. Abdulaziz

Zehebi "Onun mezarı Sem'an Manastır'ında olup ziyaret edilmektedir" der.¹³⁹

7- Ali b. Musa'r Rıza (a.s)

Ebubekir Muhammed b. el-Mu'emmél şöyle der: Ehl-i hadis imamlarından Ebubekir b. Huzeyme ve bacanağı Ebu Ali Sakafi'nin öncülüğünde ileri gelenlerimizin de bir kısmını yanımıza alarak İmam Ali b. Musa Rıza'nın (a.s) türbesini ziyaret etmek üzere Tus şehrine doğru yola çıktık. İbn Huzeyme'nin o türbeye gösterdiği fevkalade saygı ve o türbedeki o fevkalade tevazu ve tazarru dolu hali beni hayrette bıraktı.¹⁴⁰

Hatib-i Bağdadi de kendi senediyle Ahmed b. Cafer b. Hemdan-ı Kuteyî'den şöyle rivayet eder: Devrinin Hanbelilerinin en önce gelen alimi olan Hasan b. İbrahim Ebu Ali Hallal'dan şunu duydum: Ne zaman bir sorunum olsa Musa b. Cafer hazretlerinin türbesine gidip ona tevessülde bulunmuş ve

¹³⁹ - Tezkiretu'l-Huffaz, c.1, s.121.

¹⁴⁰ - Tehzibu't-Tehzib, c.7, s.339.

ardından Rabbimin o sorunu bana kolaylaştırdığına şahid olmuşumdur.¹⁴¹

8- HK. 1041'de vefat eden Allame Ahmed b. Muhammed Mukri Maliki "Fethu'l-Müteal bi-Sıfatu'n-Nual" adlı eserinde Veliyuddin Iraki'den naklen şöyle yazar: Hafız Ebu Said b. Alâ'dan rivayettir: İbn Nasır'ın¹⁴² elyazısıyla yazılan İbn Hanbel'in sözlerinin yazıldığı eski bir nüshada ve hafızlardan rivayet aktaran daha başka eserlerde de şunu gördüm: "İmam Ahmed b. Hanbel'den Hz. Resulullah'ın (s.a.a) türbesini ve minberini öpme konusu sorulduğunda "sakıncası yoktur" dedi." İbn Teymiye'yi gidip gördüm ve bunu ona da gösterdik. İbn Teymiye "Pek değerli bir alim olduğunu bildiğim Ahmed'in böyle bir fetva vermesine pek şaşırdım doğrusu!" dedi. "İmam Ahmed b. Hanbel hakkında şu rivayeti bilen birisi için o fetva hiç de şaşırtıcı değildir: İmam Ahmed Hanbel, Şafii'nin elbisesini yıkadı ve (teberrük için) yıkadığı çamaşır suyundan biraz içti."¹⁴³

¹⁴¹ - Tarih-i Bağdad, c.1, s.120.

¹⁴² - Bu şahıs, hafız Muhammed b. Nasır Ebulfazl Bağdadi'dir (öl: H.K. 505) İbn Cevzi el-Muntazam'ında, c.18, s.113, n:4201'de onun hakkında "hafız, güvenilir ve sağlam biriydi, hiçbir sakıncalı tarafı yoktu" der.

¹⁴³ - Menakıb-ı Ahmed, İbn Cevzi, s.609, el-Bidaye Ve'n-Nihaye, İbn Kesir, c.10, s.365 HK.241 yılının hadiseleri.

Ulema'ya böylesine saygı gösteren Ahmed b. Hanbel'in, peygamberlere nasıl davranacağı apaçık ortadadır, Mecnun Leyla'sı için ne de güzel söylemiş:

"Leyla'nın mahallesinin duvarlarını öperim. Ama beni Mecnun eden bu duvarların değil, orada oturan Leylamın aşkıdır!"¹⁴⁴

Kadı Iyaz Maliki "Şifa"sında şöyle yazar: Vahyin nazil olduğu,, Cebrail'le Mikail'in gidip geldiği, meleklerle Ruhu'l-Kudüs'ün göğe yükseldiği, duvarlarının Allah'ı tesbih ve takdir ettiği, taşının toprağının Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek vücuduyla sırdaş olduğu, Allah'ın dini ve Resulü'nün sünnetinin, medreselerin, ayetlerin, mescitlerin, salavatlarn, faziletlerin, din amellerinin, Müslümanların sloganlarının bütün dünyaya yayıldığı Resulullah'ın (s.a.a) durduğu, risaletin indiği o mübarek mekanlar her türlü sevgi ve saygıya layıktır elbet; bu mukaddes mekanların lütuf ve nefhasından doyasıya faydalanmalı, taşı -duvarı, sütunu- toprağı buselere boğulmalıdır.¹⁴⁵

Evet, buraya kadar anlattıklarımız bütün Müslümanlar arasında nesilden nesile gelen bir örf ve sünnet olup bizzat İmam Hanbel

¹⁴⁴ - Feth-ul Müteal, s.329.

¹⁴⁵ - eş-Şifa-u bi-Tarif-i Hukuki'l-Mustafa, c.2, s.131.

tarafından da onaylanmaktadır. Ne var ki, ona uyduklarını ve onun öğrencisi olduklarını söyleyen İbn Teymiye'yle izleyicileri, evliyalarla salihlerin eserlerini teberrükün caiz olmadığını iddia edebilmektedirler!

Teberrüke muhalif olanlar, bunun şirke yol açtığını ve teberrük edilen şahısta da uluhiyet duygusu yarattığını iddia etmekten başka bir delil öne sürememektedirler!

Teberrük İçin El Sürme

Burada, Müslümanları saptırmak için icad edilmiş olan bazı şüphelere değineceğiz. İlk bakışta cafcaflı ve kulağa hoş gelen bu şüpheler aslında hiçbir mantığa dayanmamaktadır; bunlardan biri, mübarek şahıs ve eşyalara el sürmenin caiz olmadığı iddiasıdır.

Ulyanî bazı mekanların fazilet ve kutsallığı hakkında bilgi verdikten sonra şöyle yazar: Rızkının artması ve fitnelerin giderilmesi gibi ilahi bereketlere ulaşmak için Mekke, Medine ve Şam'a yerleşen biri fevkalade hayırlara ulaşır, ama bereket dilerken aşırıya kaçır ve mesela bu mukaddes mekanların taşına toprağına, ağacına el sürerek teberrük ederse veya şifa için türbetini suya bırakırsa günahkâr olur ve hiçbir sevap da elde etmez; zira teberrük için Resulullah'ın (s.a.a) veya sadr-ı İslam Müslümanlarının yapmadığı bir şeyi yapmış olur.¹⁴⁶

¹⁴⁶ - el-Teberrüku'l-Meşru, s.42.

Ve şöyle ekler: Enes, Sevrî ve Ahmed gibi selef-i salihler karşılarında insanların eğilerek saygı göstermesine şiddetle itiraz eder ve Ahmed her zaman şöyle derdi: "Ben kimim ki beni ziyarete geliyorsunuz? Bunu yapacağınıza gidin hadis yazın" Yine, ne zaman ona bir soru sorulacak olsa "Gidin alimlerden sorun" derdi; takva ve dindarlık hakkında biri soru sorsa "Takva hakkında konuşmak bana düşmez, bu konuda konuşacak olanın kalbi pırıl pırıl olmalıdır"! diye cevap verirdi. Bir defasında da kendisine ihlas hakkında sorulduğunda "Zahidlere gidin, bana niye geliyorsunuz? Bende ne buluyorsunuz ki?!" karşılığını verdi.

Bir defasında biri elini onun elbiselerine sürdükten sonra eliyle kendi yüzünü sıvazladı. İmam Ahmed sinirlenerek bu davranışı kınadı ve "Bunları kimden öğrendiniz siz?!" diye adamcağıza çıkıştı.¹⁴⁷

Burada Ulyanî'nin, ulemanın davranışını değerlendirirken hataya düştüğü görülmektedir. Çünkü İmam Ahmed'in bu davranışı teberrükün reddi değil, onun tevazusundan ve alçakgönüllülük göstermek istemesindedir; nitekim ulema ve salihlerin sünneti ve ahlakı böyledir. İmam Ahmed Hanbel, kendisine el sürüp teberrükte bulunan

¹⁴⁷ - Ae. s.86.

şahsı şirk ve küfürle suçlamadığı halde, İmam Hanbel'e uyduğunu söyleyen bazıları bu nedenle bütün Müslümanları şirk ve küfürle suçlamaktadır bugün.

Büyük alimler bu teberrükün şirk ve bid'at olmadığını çok iyi biliyorlardı, nitekim bizzat kendileri diğer ulema ve salih imamlara, hatta onların türbelerine teberrükte bulunmaktalardı ki, daha önceki bahislerimizde bunun örneklerini verdik.

Burada sorulması gereken soru şudur: Bir şahıs veya cisme dokunarak teberrükün meşruluğunu reddeden hiçbir muhkem hadis veya delil bulunmadığı, bilakis bunun meşru ve caiz olduğunu belgeleyen onca belge olduğu halde bazıları neden bunun meşru olmadığı fetvasını vermektedirler?

Daha önceki bahislerimizde sahabenin sağ elleriyle Hz. Resulullah'ın (s.a.a) minberine tutunup dua ettiklerini ve İbn Ömer'in ellerini önce Hz. Resulullah'ın (s.a.a) minbere oturduğu yere, sonra da yüzüne sürüp teberrük ettiğini ve Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek elini insanların başına koyup onlar için dua ettiğini belirtmiştik. Bütün bunlar, dokunma ve meshetmede bir özellik olduğunu gösterir, aksi takdirde mesela, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) sadece dua etmesi, duanın kabulü için yeterli değil midir?

Buna işaret eden pek çok rivayet vardır, ancak, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mesh - dokunma- konusundaki sünnetini izah etmek için bunlardan birkaçını aktarmamızın yeterli olacağını umuyoruz:

Ayşe'den rivayettir: Hz. Resulullah (s.a.a) bazı aile fertlerini duayla iyileştirirdi; sağ elini onun üzerine koyar ve şöyle derdi: *"Ya Rabbi! Ey alemlerin yaratıcısı, bu sorunu hallet ve buna şifa ver, Sen şifa verensin, Sen'in şifandan gayrı şifa yoktur, o şifadan sonra dert ve acı yoktur artık..."*¹⁴⁸

Yine Ayşe şöyle rivayet eder: Hz. Resulullah (s.a.a) hastaya *"Bismillah! Bizim yerimizin toprağıyla bazılarımızın tükürüğü, bi-iznillah, hastamızı iyileştirir"* derdi.¹⁴⁹

Semhudî şöyle yazar: Biri hastalandığı, yaralandığı veya kötü bir çıban çıkardığında Hz. Resulullah (s.a.a) işaret parmağını yere vurup kaldırdıktan sonra şöyle buyururdu: *"Bismillah! Bizin yerimizin toprağı, bizden bazıların tükürüğüyle, Allah'ın izniyle hastamızı iyileştirir."*¹⁵⁰

Ebu Hazım'dan rivayettir: Sahl b. Sa'd'den şöyle duydum: Hz. Resulullah (s.a.a) Hayber günü *"Yarın bu sancağı öyle birine vereceğim"*

¹⁴⁸ - Sah. Buhari, c.7, s.172.

¹⁴⁹ - Ae.

¹⁵⁰ - Vefau'l-Vefa, c.1, s.69.

ki, Allah Teala onun eliyle bize zafer nasip edecektir! O, Allah'ı ve Resulünü sever, Allah'la Resulü de onu sever!" buyurdu. Herkes o gece yatmadan önce yarın sancağın kime verileceğini konuşuyordu merak ve heyecanla. Ertesi gün herkes, sancağın kendisine verilmesi temennisiyle Hz. Resulullah'a (s.a.a) koştu; hazret, etrafına bakınıp "*Ali nerede?"* diye sordu. "*Hasta efendim, gözleri çok ağrıyor*" dediler. Hemen Ali'nin getirilmesini buyurdu, getirdiler; Hz. Resulullah (s.a.a) mübarek tükürüğünü Ali'nin (a.s) gözlerine sürerek dua etti; Ali'nin gözleri adeta hiç hasta değilmişçesine iyileşti, ağrısı oracıkta kesiliverdi ve Hz. Resul-i Ekrem efendimiz (s.a.a) sancağı Ali'ye (a.s) verdi.¹⁵¹

Bu hadisler bazı gerçekleri ortaya çıkarmaktadır; mesela Hz. Resulullah efendimiz (s.a.a) sadece duayla yetinmemiş; hastanın hasta olan uzvuna dokunarak ona şifa verilmesini, kiminin de başına dokunarak ona bereket verilmesini dilemiştir. Bu da, bir uzv

¹⁵¹ - Müsned-i Ahmed, c.5, s.333, Sah. Buhari, c.4, s.30 ve 207, Mecmau'z-Zevid, c.6, s.150, Hayber Gazvesi babı, Kitabu's-Sünne, Ebu Asım, s.594 ve: es-Sünenu'l-Kübra, Nesai, c.5, s.46 ve 108 ve Kitabu'l-Menaakıb, Fazail-i Ali b. Ebutalib, Müsned-i Ebi Ye'la, c.1, s.291, el-Mu'cemu'l Kebir, el-Taberani, c.6, s.152.

veya başa dokunmanın mutlaka belli bir özellik taşıdığını göstermektedir.

Rivayetlerden anlaşılacağı üzere o hazret şifa dilerken, bazen duanın yanı sıra toprak da kullanmakta ve bazen de toprakla mübarek tükürüğünü karıştırarak bunun, Allah'ın izniyle şifa ve berekete vesile olacağını göstermektedir. Bu da Yüce Allah'ın (c.c) Medine toprağında şifa ve berekete vesile olabilecek bir özellik yarattığını gözler önüne sermektedir. Medine-i Münevvere'nin toprağının belli özelliklere sahip olduğunu birçok yerde bizzat Hz. Resulullah (s.a.a) haber vermiştir:

1- *“Medine'nin tozu cüzama şifadır.”*¹⁵²

2- *“Medine'nin tozu-toprağı cüzamı iyileştirir.”*

3- *“Medine'nin tozu cüzamı yok eder.”*

4- *“Şüphesiz, Medine'nin tozunda - toprağında her derdin dermanı vardır.”*

5- *“Canımı elinde tutana yemin ederim ki Medine toprağı sağlık verir, korur ve cüzamı iyileştirir.”*¹⁵³

Bütün bu rivayetler Allah Teala'nın bazı mekanlara onlara münhasır bazı özellikler verdiğini göstermiyor mu? Nitekim bazı

¹⁵² - Kenzu'l-Ummal, c.13, s.205, Vefau'l-Vefa, c.1, s.67.

¹⁵³ - ae.

mekanların tozu-toprağı bile dermansız dertlere derman olabilmektedir. Hz. Resulullah'ın (s.a.a) emriyle Medine toprağı tükürükle karıştırıldığına göre o hazretin mübarek türbesine teberrukün caiz olmadığı söylenebilir mi?

Keza, Haceru'l-Esved'le Ka'be'nin bazı erkanına dokunabilmek için Müslümanların nasıl telaş gösterdiği ve bunu Hz. Resulullah'tan (s.a.a) görerek yaptıkları bilinmektedir; bunlarda ne tür bir özellik gizlidir acaba?! Mezkur muhalif efradın iddiasına göre Ka'be'nin ziyareti demek, onun rükünleriyle Hacer'e dokunmaktan ibaret değil midir? Bütün bu sünnet ve rivayetler Yüce Allah'ın (s.a.a) bazı mekanları bazı özelliklerle yarattığını, onların tozunun toprağının bile şifa ve bereket verdiğini göstermiyor mu? Bu durumda bereket ummak için onlara dokunmak veya öpmek neden caiz olmasın?

Binaenaleyh teberruk, kutsal şeraitin belirlemiş olduğu ve başta Hz. Resulullah (s.a.a) gelmek üzere bütün peygamberlerin uygulamış olduğu bir meseledir ve Yüce Allah veya Resulünce (s.a.a) yasaklanıp nehyedilmiş olduğunu gösterecek hiçbir belge ve karine mevcut değildir.

Bu nedenledir ki, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hayatta olduğu dönemlerden günümüze

varıncaya kadar bütün Müslümanlar o hazrete ve onun eşya, iz, hatıra ve emanetlerine teberrükte bulunagelmışlerdir; sahabe bile yekdiğerini teberrükte bulunmuş ve bereket umarak Hz. Resulullah'ın (s.a.a) namaz kıldığı mekanlarda namaz kılmış ve bu nesilden nesile ulaşarak Müslümanlar arasında bir örf ve adet haline gelmiş, böylelikle Allah Teala'nın feyzlerinden faydalanmış, bu durum onların inançlarında asla şirk ve sapmaya neden olmamış veya bir şeyin ilahlaştırılmasına yol açmamış; bilakis aynı Müslümanlar, asırlar boyu tek tanrıya tapma inancını korumuş, Yüce Yaratıcı'nın her şeye kadir olduğuna, bereketler nazil etmeye de muktedir olduğuna inanmışlardır. Keza, Müslümanların Allah'ın yarattığı bazı varlıklara teberrükte bulunmalarının yegane nedeni de, sadece Allah'a olan sevgileri olmuştur; O'nu seven ve O'nun da sevdiği kulları teberrük etmişlerdir ve bu güzel ve samimi inançta da zerrece batıllık ve şirk bulunmamaktadır.

Ehl-i Beyt'e (a.s) Göre Teberrük

Bahsimizin buraya kadarki bölümünde teberrük olayının bütün İslam mezhepleri ve izleyicileri nazarında meşru ve caiz olduğunu bizzat Hz. Resulullah'ın (s.a.a) hadis ve sünnetiyle gösterdik, teberrükün sadece Hz.

Resulullah'a (s.a.a) has olduğu iddialarının geçersizliğini ispatladık ve sahabeyle tabiinin aynı sünneti uyguladığını, o hazretin iz ve eşyalarını, o hazretin Ehl-i Beyt'ini (a.s) hatta ümmetin diğer salihlerine teberrükte bulduklarını belgeledik. Şimdi, teberrük konusunda bizzat o hazretin sevgili Ehl-i Beyt'inden (a.s) ulaşan bazı rivayetlere değinelim:

Ehl-i Beyt'in (a.s) Hz. Resulullah'ın (s.a.a) Türbesini Teberrük Etmesi

1- İmam Hasan Mücteba hazretlerinin (a.s) şehadet vakti yaklaştığında, kardeşi Hz. İmam Hüseyin'e (a.s) bazı vasiyetlerde bulundu. Bu vasiyetlerden biri şuydu: *"Allah'ın emri vaki olunca gözlerimi kapat, beni gusledip kefenledikten sonra ahdimi ve biatimi tazelemem için tabutumu ceddin Resulullah'ın (s.a.a) türbesinin yanına götür, sonra beni büyükannem Fatıma bint Esed razıyallahu anha'nın mezarına götür ve onun yanına defnet."*¹⁵⁴

2- Muhammed b. Mesud'tan rivayettir: İmam Sadık (a.s) hazretlerinin Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mezarı başında durup elini

¹⁵⁴ - Biharul-Envar, c.44, s.156.

o mübarek mezarın üzerine koyduğunu gördüm.¹⁵⁵

3- İbn Fezzal'dan rivayettir: Ebu'l-Hasan'ın (a.s) umre için vedalaştığını gördüm. Akşam namazından sonra Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek türbesine gitti, o hazreti selamlayıp kendisini türbeye yapıştırdı.¹⁵⁶

4- İmam Hüseyin (a.s) Muaviye'nin ölümünden sonra Medine'den ayrılmaya karar verince geceleyin Hz. Resulullah'ın (s.a.a) türbesine gitti "*Esselamu aleyke ya Resulullah (s.a.a) benim, Hüseyin, kızın Fatma'nın oğlu, senin torunun Hüseyin...*" dedi, sonra da mezarın başında oturup ağladı; sabaha doğru başını mezarın üzerine koyup uyudu.¹⁵⁷

5- İmam Rıza'dan (a.s) rivayettir: "Medine'den Horasan'a doğru yola çıkmadan önce ailemi toplayıp benim için ağlamalarını ve onların ağlama seslerini duymak istediğimi söyledim. Sonra aralarında 12 bin dinar paylaştırdım ve -bu yolculuktan sağ dönmeyeceğimi-, artık Medine'deki aile fertlerime geri dönemeyeceğimi belirttim. Ardından, Ebu Cafer -İmam Cevad-ın elini tutup Mescid-i Nebi'ye götürdüm, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek türbesinin

¹⁵⁵ - Ae. c.100, s.154.

¹⁵⁶ - Ae. s.157.

¹⁵⁷ - Ae. c.44, s.328, el-Futuh, İbn A'sem, c.5, s.26.

üzerine iyice kapanmasını söyledim ve onu ceddîm Resulullah'a (s.a.a) emanet ettim.¹⁵⁸

Ehl-i Beyt'in (a.s) Yekdiğerinin İz Ve Hatıratını Teberrükü

1- Süleyman b. Halid'le Muhammed b. Müslim'den rivayettir: Hiyre'ye gidip İmam Sadık'la (a.s) görüşmek istediğimizi söyledik, o hazret bizi huzuruna kabul edince müminlerin emiri İmam Ali'nin (a.s) türbesini sorduk, hazret şöyle buyurdu: "Buradan çıkıp da Suveyye'yle Kâim'i geride bıraktığınızda, Necef'i de biraz geçtiniz mi beyaz bir çift tepe göreceksiniz; onların arkasında, selin etkilediği bir mezar vardır, işte o müminler emiri Ali'nin (a.s) mezarıdır."

Ertesi gün İmam'ın (a.s) söylediği şekilde gidip mezarı bulduk, tıpkı onun söylediği gibi selden etkilenmişti, bineklerimizden inip mezarı ziyaret ettik, selam verdim, oracıkta namaz kılıp geri döndük. Bir gün sonra İmam Sadık'ın (a.s) huzuruna varıp, mezarı bulup ziyaret ettiğimizi anlattık "Evet" buyurdu, "Kabir, ziyaret ettiğiniz o mekandı işte, Rabbim sizi hidayete erenlerden kılsın inşallah."¹⁵⁹

¹⁵⁸ - el-Envaru'l-Behiyye, s.110.

¹⁵⁹ - Biharu'l-Envar, c.100, s.237.

2- Eban b. Tağlib'den rivayettir: İmam Sadık'la (a.s) birlikte bir mezarın yanından geçiyorduk, bineğinden inip o mezarın yanında iki rekat namaz kıldı; sonra biraz ileri gidip iki rekat daha kıldı. Hareket ettik, biraz daha ileride durup tekrar iki rekat namaz kıldı ve "*Burası, müminlerin emiri İmam Ali'nin (a.s) türbesidir*" buyurdu! "Canım size feda olsun" dedim "iki yerde daha namaz kıldınız, oralar neresiydi?" "*Birisi re'su'l-Hüseyin (Hz. Hüseyin'in (a.s) başının bulunduğu yer) ve diğeri Kaim'in (a.s) (Hz. Mehdi efendimiz (a.s)) minberinin yeri*" buyurdu.¹⁶⁰

3- Ehl-i Beyt (a.s) Hz. Fatıma Zehra validemizin (a.s) evinde bulunan bir taş teberrük ederdi. İmam Ali b. Musa Rıza'dan (a.s) rivayet şöyledir: "*Hz. Fatıma (a.s) İmam Hasan'la Hüseyin (a.s) efendilerimizi o taşın üzerinde dünyaya getirdi*" Bir başka rivayette de, "*Hz. Fatıma (a.s) o taşın üzerinde namaz kılmıştır*" şeklinde geçer.¹⁶¹

¹⁶⁰ - ae. c.100, s.241.

¹⁶¹ - Vefau'l-Vefa, Semhudî, c.1, s.572.

İmam Hüseyin'in (a.s) Türbesinin Toprağını Teberrük Ve Ondan Şifa Bulma

1- Ebi'l-Yes'a'dan rivayettir: Birisi İmam Hüseyin'in (a.s) ziyaret guslü konusunda İmam Sadık'tan (a.s), "Namaz sırasında makberi kible edebilir miyim?" diye sorunca İmam *"Biraz uzağında dur"* buyurdu. Adam "Türbenin toprağından teberrük olarak biraz alıp saklayabilir miyim?" diye sordu, İmam *"tabi"* buyurdu, *"alabilirsin."*¹⁶²

2- Ebu Ya'fur'dan rivayettir: İmam Sadık'tan (a.s) "Bazıları İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağından alıyor ve ondan şifa ve bereket görüyor, ama bazıları görmüyor, neden?" diye sordum, İmam *"Allah'a andolsun ki öyle değil!"* buyurdu, *"Bir hayır umarak onun türbesinden alıp da Allah Teala'dan hayır görmeyen kimse yoktur!"*¹⁶³

3- İmam Sadık'tan (a.s) rivayettir: *"Şüphesiz Yüce Rabbim, İmam Hüseyin'in (a.s) türbesini her derde deva ve her korkuya çare kılmıştır. Bu nedenle, onun türbesinden toprak aldığımızda o toprağı öpüp gözünüzün üzerine koyun ve onu vücudunuza sürün."*¹⁶⁴

¹⁶² - Biharul-Envar, c.83, s.320.

¹⁶³ - ae. c.101, s.119, Vesailu's-Şia, c.10, s.409.

¹⁶⁴ - ae.

4- Yaktin'den rivayettir: Ebu'l-Hasan İmam Rıza (a.s) bana bir hizmetkarla bir de elbise göndermişti. Elbiseyi giymek istediğimde bir tarafının hafifçe çamurlu olduğunu gördüm, hizmetkardan bu çamurun ne olduğunu sordum "İmam kime bir şey hediye gönderse, mutlaka İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağından biraz çamur da koyar ona" dedi ve ekledi: "İmam Rıza (a.s) bu mübarek türbenin toprağının bi-iznillah, (Allah'ın izniyle) -her nevi tehlikeden güvende oluş- olduğunu buyurmuştur.¹⁶⁵

5- Birisi, İmam Sadık'tan (a.s) "İmam Hüseyin'in (a.s) mezarının toprağından biraz alıyor ve onun berekete vesile olmasını temenni ediyorum, bu yaptığının bir sakıncası var mıdır?" diye sordu, İmam "*Sakıncayı yoktur*" buyurdu.¹⁶⁶

6- İmam Sadık hazretleri (a.s) hastalanmıştı. Birini bulup ona para vermelerini, İmam Hüseyin'in (a.s) mezarı başına gönderilen bu adamın, İmam Sadık'ın (a.s) şifası için orada dua etmesini istedi. Bir adam bulup durumu anlattılar, adam "giderim" dedi, "ama, İmam Hüseyin de (a.s) İmam Sadık da (a.s) kendilerine itaatin farz olduğu

¹⁶⁵ - ae.

¹⁶⁶ - Vesailu's-Şia, c.10, s.415, Biharul-Envar, c.101, s.125.

iki imam olduğuna göre neden İmam Hüseyin'in (a.s) mezarında dua etmem gerekiyor?" diye sordu. İmama (a.s) gidip onun bu sözlerini aktardıklarında İmam "o haklı" buyurdu, "Ama Allah Teala'nın bazı mukaddes mekanlarda edilen duaları kabul buyurduğunu ve bu mekanlardan birinin de, İmam Hüseyin'in (a.s) mübarek makberi olduğunu bilmiyor."¹⁶⁷

7- İmam Rıza'dan (a.s) rivayettir: "Ölüyü defnettiğinizde İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağını onun başının altına değil, yüzüne karşı gelecek şekilde karşısına koymanız daha evladır."¹⁶⁸

8- İmam Sadık'da (a.s) güzel bir ipek kumaş parçası vardı ve İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinden alınan toprağı bunun içinde itinayla saklardı. Namaz vakti geldiğinde bu toprağı seccadesine döküp secdede başını bu toprağı koyar ve "İmam Hüseyin'in (a.s) türbesine secde etmek, 7'li perdeleri açar" buyururdu.¹⁶⁹

9- İmam Sadık'tan (a.s) rivayettir: "Hz. Resulullah'm (s.a.a) biricik kızı Hz. Fatıma Zehra (a.s) validemizin yün ipten bir tesbihi vardı; zikirler sayısınca bu ipe düğüm atmış, o

¹⁶⁷ - ae. c.10, s.421-422.

¹⁶⁸ - Bihar, c.101, s.136.

¹⁶⁹ - ae. c.101, s.135.

düğümlemlerle tespih ediyordu. Şehidler efendisi Hz. Hazma şehid düştüğünde Hz. Fatıma (a.s) validemiz onun türbesinin toprağından kendisine bir tesbih yaptı, sahabe de onun yaptığını yaptı. İmam Hüseyin (a.s) şehid olunca, taşıdığı fazilet ve mübareklik nedeniyle Müslümanlar o hazretin türbetinin toprağından kendilerine tespih yaptılar.”¹⁷⁰

10- İmam Hüseyin'le (a.s) Hz. Hamza'nın türbelerinin toprağının teberrük olarak kullanılması ve hangisinin daha faziletli olduğu konusunda İmam Sadık'a (a.s) sorulduğunda şöyle buyurdu: “Hz. Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağıyla yapılan bir tespih, sahibinin elinde bizzat zikreder, hem de sahibi zikretmediği halde.”¹⁷¹

11- İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur: “İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağının karıştırıldığı çamurla bir oda yapan birinin odada yaptığı bir istiğfarı Allah Teala 70 kat yazar; İmam Hüseyin'in (a.s) toprağıyla yapılmış bir tesbih tutan kimse zikir etmese bile o tesbihin her tanesi 7 kere zikir eder.”¹⁷²

12- Muhammed b. Müslim'den rivayettir: İmam Sadık'la (a.s) İmam Bâkır'dan şöyle duydum: “Yüce Rabbim, İmam Hüseyin'in

¹⁷⁰ - ae. c.101, s.133.

¹⁷¹ - ae.

¹⁷² - ae. s.136.

(a.s) O'nun dini uğruna şehid olmasına karşılık imameti o hazretin soyuna ve şifayı onun toprağına ve duanın kabul görmesini de onun mezarı yanında mukadder kıldı.¹⁷³

13- İbn Abbas, Hz. Resulullah'tan (s.a.a) İmam Hüseyin'in (a.s) şehid olacağını bizzat duyduğunu ve o hazretin kendisine şöyle buyurduğunu rivayet eder: "Bilesin ki Hüseyin'in (a.s) türbesinin kubbesi altında yapılacak her dua kabul edilir, onun toprağında şifa vardır ve Ehl-i Beyt imamları (a.s) onun soyundan devam edecektir."¹⁷⁴

14- Haris b. Muğiyre'den rivayettir: İmam Sadık'a (a.s) "Çeşitli hastalıklara yakalanmış, sürekli acı çeken biriyim, denemediğim ilaç da kalmadı, ne yapayım ben?" diye sordum, İmam (a.s) "Neden İmam Hüseyin'in (a.s) toprağından faydalanmıyorsun? Bil ki, onun türbesinin toprağında her derdin dermanı ve her korkunun güvencesi, amanı vardır. Onun toprağını kullanmak istediğinde önce şöyle de: Ya Rabbi! Bu mübarek toprağın hakkı için, onda bulunan beldenin hakkı için, onu ellerine alan peygamberin ve orada yatmakta olan vasinin yüzü suyu hürmetine Hz. Muhammed'le onun soyu olan Ehl-i Beyt'ine selam ve salat gönder ve benim şu dua ve dileğimi kabul

¹⁷³ - Vesailu's-Şia, c.10, s.329.

¹⁷⁴ - ae. s.352,Kifayetu'l-Eser, Hazzaz, s.290.

*buyur!" bunu söyledikten sonra isteğini dile getir..."*¹⁷⁵

15- Muhammed b. Müslim, hastalandığını ve İmam Sadık'ın (a.s) kendisine gönderdiği bir suyu içer içmez iyileştiğini rivayet eder. İmam'ın (a.s) huzuruna vardığında "Su nasıldı?" diye ona sorunca "Yaşamdan umudumu kesmiştim" der, "ama o suyu içince yeniden hayata döndüm adeta!" İmam "Ey Muhammed!" der, "O içtiğin suya, atalarımın türbelerinin toprağı karıştırılmıştı, bizim şifa umduğumuz en mükemmel-şey odur, onun yerini alabilecek hiçbir şey de yoktur. Yeri geldiğinde onu çocuklarımızla kadınlarımıza içirir, nice hayırlarını görürüz!"¹⁷⁶

16- İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur: "Çocuklarınızın damağını İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağıyla alın, zira o toprak her şeyden korur."¹⁷⁷

17- İmam Sadık (a.s) buyurur: "İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağında her hastalığın şifası bulunmaktadır; o, en büyük dermandır."¹⁷⁸

18- Yine İmam Sadık'tan (a.s) rivayettir: "Bir hastalığa yakalanan ve İmam Hüseyin'in

¹⁷⁵ - ae. c.10, s.352, Ae. s.290.

¹⁷⁶ - Bihar, c.101, s.118.

¹⁷⁷ - ae.

¹⁷⁸ - ae.

(a.s) toprağını kullanan herkes şifa bulur, sadece, ölüm illetine yakalan hariç...¹⁷⁹

19- İmam Rıza'dan (a.s) rivayettir: “Her nevi toprağı yemek, murdar, kan ve Allah adına kesilmeyen hayvanların etini yemek gibi haramdır, bunun tek istisnası İmam Hüseyin'in (a.s) makberinin toprağıdır, her derdin dermanı o toprakta gizlidir.”¹⁸⁰

20- İmam Sadık'tan (a.s) rivayettir: “İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağı dışında, her toprağın yenmesi haramdır, onu yiyen hastaya Allah şifa verir.”¹⁸¹

21- İmam Bâkır'dan (a.s) rivayettir: “İmam Hüseyin'in (a.s) türbesinin toprağı her derde deva ve her korkuya karşı güvencedir; bu da, İmam Hüseyin'in (a.s) Yüce Rabbi indindeki makam ve değeri hürmetinedir.”¹⁸²

Ka'be'nin Perdesini Teberrük

1- Utbe b. Abdullah rivayet eder: İmam Sadık'tan (a.s) "Ka'be örtüsünün bir kısmı bizim elimize geçiyor, onu giymek caiz midir?" diye sordum, "Çocuklara giydirmek ve kitapları örtmek -veya ciltlemek- caizdir ve

¹⁷⁹ - ae.

¹⁸⁰ - ae. s.120, Vesailu's-Şia, c.10, s.415, Emali, Şeyh Tusi, s.202.

¹⁸¹ - ae. s.130.

¹⁸² - ae. s.132.

Allah'ın izniyle ondan bereket umulur” buyurdu.¹⁸³

2- Mervan b. Abdulmalik'ten rivayettir: Ebu'l-Hasan Ali b. Musa Rıza'dan (a.s) "Adamın biri Ka'be örtüsünün bir kısmını satın alıp kullanmış, geriye kalan kısmını satıyor; onu satmak caiz midir?" diye sordum "*İstedığı kadarını satar, istediği kadarını da hediye eder ve bundan bereket ve çıkar umabilir.*"¹⁸⁴

Müminin İçtiği ve Abdest Aldığı Sudan Artakalanına Teberrük

1- Muhammed b. İsmail'den merfuen rivayettir: Müminin içtiği sudan artakalanını içen biri için Yüce Allah iki melek yaratır ve onlar kıyamete kadar onun için istiğfarda bulunurlar.¹⁸⁵

2- Abdullah b. Sinan şöyle anlatır: İmam Sadık (a.s) der ki, "*Müminin içtiği suyun artakalanında 70 derdin dermanı vardır.*"¹⁸⁶

3- Erbaa' Mie hadisinde İmam Ali'den (a.s) "*Müminin içtiği suyun artakalanı şifadır*" buyruğu aktarılır.¹⁸⁷

¹⁸³ - Furu-i Kafi, c.1, s.228, Tehzib, c.1, s.575; Men La Yehzeru'l-Fakih, c.1, s.91, Vesailu's-Şia, c.9, s.359, hukmu'l-intifa bi-kisve't-ul kabe babı.

¹⁸⁴ - Vesailu's-Şia, c.9, s.360.

¹⁸⁵ - ae. c.17, s.208, hadis: 2; Sevabu'l-A'mal, s.83.

¹⁸⁶ - ae.

4- "Müminin abdest suyu 70 derde devadır ki, bunların en hafifi, kaygı ve tedirginliği gidermektir."¹⁸⁸

Gökten İnen Yağış Suyunu Teberrüken İçmek

1- Hamran'dan rivayettir: İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: *Adamın biri Hz. İmam Ali'ye (a.s) hasta olduğunu ve acı çektiğini söyleyince, İmam (a.s) "Eşinin, mihriyesinden sana birkaç dinar vermesini rica et, o parayla biraz bal al ve onu yağış suyuyla karıştırıp iç"* buyurdu. Adam, İmam'ın (a.s) söylediğini yapıp da iyileşince "bunu Hz. Resulullah'tan (a.s) mı öğrendiniz?" diye sordular, İmam (a.s) "Hayır" buyurdu, "Kur'an'da gördüm; Kur'an'da **"Eğer eşiniz kendi mihriyesinden bir kısmını size bağlarsa onu afiyetle yeyin"** buyrulmakta ve "Afiyet" ibaresi geçmektedir; yine Kur'an, **"Gökten size mübarek bir su indiririz"** buyurmakta. Görüldüğü gibi benim söylediğim karışımda afiyet, bereket ve şifa bir araya gelmiş oluyor, bu nedenle bu karışımın bereket ve hayra vesile olması gerektiğini umdum!¹⁸⁹

¹⁸⁷ - ae. c.17, s.208; el-Hisal, c.2, s.157.

¹⁸⁸ - Kenzu'l-Ummal, c.9, s.186.

¹⁸⁹ - Ayyaşi Tefsiri, c.1, s.218.

2- Muhammed b. Müslim, Ebu Cafer'den (a.s), Hz. Resulullah'ın (s.a.a) şu hadisini nakleder: “Allah Teala, **“Gökten size mübarek bir su indiririz...”** buyurmakta. *Yeryüzünde, gök sularıyla karışmayan hiçbir su yoktur.*”¹⁹⁰

3- İmam Sadık (a.s) İmam Ali'nin (a.s) şöyle buyurduğunu aktarır: “*Gökten inen suyu için, zira vücudunuzu temizler ve hastalıkları def eder; nitekim Yüce rabbim ”...Sizi kendisiyle tertemiz kılmak, sizden şeytanın pisliklerini gidermek, kalplerinizden korkuyu giderip güven duygusunu pekiştirmek ve yeryüzünde ayaklarınızı sağlamlaştırmak için size gökten su indirir”* buyurmaktadır.¹⁹¹

Fırat Suyunu Teberrük

1- İmam Sadık'tan (a.s) rivayettir: “*Fırat suyuyla damağı alman biri mutlaka biz Ehl-i Beyt'i sevenlerden olur.*”¹⁹²

2- İmam Sadık (a.s) ashabından birine “*Fırat'la aranızda ne kadar mesafe var?*” diye sordu, adam cevap verdikten sonra İmam (a.s)

¹⁹⁰ - Vesailu's-Şia, c.17, s.210; Mekarimu'l-Ahlak, s.446.

¹⁹¹ - ae. c.17, s.210-211; Furuu'l-Kafi, c.6, s.387, el-Mehasin, s.574; Enfal Suresi'nin 11. ayeti.

¹⁹² - ae. c.17, s.211.

"Fırat yakınımızda olsaydı, her gün onun kıyısına varırdım" buyurdu.¹⁹³

3- Said b. Cübeyr, İmam Seccad'dan (a.s) şöyle duyduğunu söyler: "Her gece gökten yere inen bir melek, cennetten getirdiği 3 miskal miski Fırat'a döker; yeryüzünde Fırat suyundan daha bereketli bir su yoktur."¹⁹⁴

Toprağa Teberrük

1- İmam Rıza (a.s) mektuplarını toprakla teberrük eder "Bunun sakıncası yoktur" buyurdu.¹⁹⁵

2- Ali b. Atiyye, İmam Rıza'dan (a.s) gelen bir mektubun toprağa bulanmış olduğunu görmüştür.¹⁹⁶

3- İmam Rıza'dan (a.s): "Ebu'l-Hasan yazdığı mektupları toprağa sürerek mübarek kılandı."¹⁹⁷

4- İmam Rıza (a.s) ataları yoluyla Hz. Resulullah'tan (a.s) şu hadisi aktarır: "İstek ve dileklerinizin yerine gelmesi için sabahleyin erken uyanın, bu, hacetlerinize ulaşmak için daha kolaydır, mektubunuzu toprağa bulayın,

¹⁹³ - ae. s.212, Furuu'l-Kâfi, c.6, s.388.

¹⁹⁴ - ae.

¹⁹⁵ - Vasailu's-Şia, c.8, s.497, İstihbab-u Tetribi'l-Kitab babı.

¹⁹⁶ - ae.

¹⁹⁷ - ae. c.8, s.497, aynı bab.

böylece daha çabuk icabet olunur; iyilik ve hayrı, iyi yüzlü insanlardan dileyin."¹⁹⁸

Bu konuda Ehl-i Sünnet kaynaklarında da birçok sahih rivayet mevcuttur:

1- Yazdığınız mektuba toprak sürerseniz daha çabuk netice alırsınız.¹⁹⁹

2- Kağıt sayfalarınıza toprak sürün, toprak mübarektir.²⁰⁰

3- Hz. Resulullah (s.a.a) iki kavme mektup yazıp onları İslam'a davet etti. Yazdığı mektuplardan birini toprağa sürdü, diğeriniyse öyle yapmadı; topraklı mektubun yazıldığı kavim Müslüman oldu, ama diğer kavim İslam'ı kabullenmedi.²⁰¹

4- Yazdığınız mektubu toprağa sürerseniz daha çabuk sonuç alırsınız.²⁰²

5- Mektup yazarsanız onu toprağa sürün, zira toprak mübarektir ve dileğinizin daha çabuk yerine getirilmesini sağlar.²⁰³

¹⁹⁸ - ae.

¹⁹⁹ - Câmi, Tirmizî, c.5, s.66, Kenzu'l-Ummal, c.6, s.289.

²⁰⁰ - Sünen-i İbn Mâce, c.2, s.1240, Tetribu'l-Kitab babı, 3774. hadis, Kenzu'l-Ummal, c.6, s.517, 16799. hadis.

²⁰¹ - el-İsabe, c.2, s.304, Ayn harfi, Abdullah b. Rebiy Nümeiri'nin biyografisi, no:4669.

²⁰² - Kenzu'l-Umal, c.10, s.245.

²⁰³ - ae, 29306. hadis.

6- Mektup yazarsan, onu toprağa sür, böylece dilediğin şey daha çabuk yerine gelir, çünkü toprak mübarektir.²⁰⁴

7- Mektubu toprağa sürün ve sonundan açın, böylece daha çabuk icabet olunur.²⁰⁵

8- Mektubu toprağa sürün, zira mektubu toprağa sürmek onu bereketlendirir ve daha çabuk sonuç alınır.²⁰⁶

9- Mektubunuzu toprağa sürün, böylece dileğiniz daha çabuk yerine gelir.²⁰⁷

Bunlara ilaveten; Kur'an-ı Kerim'e Ramazan ayına, sahura, Medine toprağına ve Medine hurmasına, zemzem suyuna, Uhud Dağı'na... Ve daha birçok şeye teberrükte bulunmanın hayırlı olduğu yolunda birçok sahih rivayet vardır ki, bütün bunlar teberrükün önemini anlatmaktadır; farklı mezheplere mensup bütün Müslümanların teberrük ve mübarekliği ciddiye almasının nedeni de budur. Böylece, mübarek bildikleri nesne veya şahıs vasıtasıyla Allah'ın rızasını kazanmayı ve Resulü'nün (s.a.a) emrine itaat etmiş olmayı ummaktadırlar. Bir şey veya şahsa teberrükte bulunan ve onu mübarek gören hiçbir Müslüman'ın amacı bizzat o şey

²⁰⁴ - ae, 29307. hadis.

²⁰⁵ - ae, 29309. hadis.

²⁰⁶ - ae, s.246, 29310. hadis.

²⁰⁷ - ae. 29311. hadis.

veya şahsın rızasını kazanmak ya da ona tapınmış olmak değildir asla, hiç kimse böyle düşünmez; bilakis bunu yapan her Müslüman'ın yegane gayesi Allah ve Resulünün (s.a.a) rızasını kazanmaktır ve bütün Müslümanlar bu konuda hemfikirdirler. Bu nedenledir ki, Hz. Resulullah (s.a.a) döneminden bugüne kadar İslam ümmeti bu minval üzere gelmiştir; Allah'ın Kitabını gereğince anlayamayıp müteşabihleri ölçü alma hatasına düşerek Kur'an ayetlerinin - kelimelerinin- yerini değiştirip tahrif etmek suretiyle Müslümanları saptırıp şirk ve bid'atle suçlayan bir avuç bir azınlık dışında hiç kimse, Müslümanların kahir ekseriyetine bu hususta muhalefet etme yoluna gitmemiştir. Ancak, bu batıl güruhun emellerinin neler olduğu bugün bütün Müslümanlarca anlaşılmıştır artık; Şia ve Sünni ulemasının tamamı, bu güruhun batıl ve bid'at olan iddialarını reddetmiş ve bu batıl iddiayı çürüten yığınlarca eser yazmıştır. İşin ilginç ve ibret verici tarafı, Vahhabilerin bu batıl görüşlerine ilk muhalefette bulunan kimsenin, Muhammed b. Abdulvahhab'ın kardeşi Şeyh Süleyman b. Abdulvehhab olmasıdır "es-Sevaiku'l-İlahiye Fi Reddi ale'l-Vahhabiyye" adlı kitabında Vahhabiliğe güçlü bir reddiye yazıp Vahhabiliğin batıl ve sapık bir ekol olup İslam'a bid'at sokmayı

amaçladığını ifşa etmiş, bu ifşaattan sonra çok sayıda İslam alimi kitaplar yazıp fetvalar vererek Vahhabiliğin batıl bir ekol olduğunu belirtmişlerdir.

Teberrük Konusunda Bazı Ulema'nın Görüşleri

Bahsimizin sonunda, İmamiyye ulemasının bu konuda görüşlerinin anlaşılması için bu mevzuda çalışması olan bazı İmamiyye ulemasının görüşlerine yer vereceğiz.

1- Şeyh Cafer b. Şeyh Hızır Cenahi Necefi -H.K. 1156-1228-

Yüce Allah'ın indinde aziz olan bir şeyi aziz bilip ona saygı ve sevgi göstermek, aslında Yüce Allah'a karşı saygı ve sevgi göstermektir, tıpkı Kur'an, Beytullah ve camilere saygı göstermenin aslında bizzat Yüce Allah'a saygı gösterme gayesinden kaynaklanması gibidir bu. Bu nedenledir ki Yüce Allah indinde sevildikleri ve Allah'a sundukları ubudiyetleri için Hz. İsa (a.s) veya Hz. Meryem'e (s.a) veya Uzeyr'e saygı gösteren kimse, aslında Yüce Allah'a saygı göstermiş olmaktadır. Nitekim bir kralın hizmetinde olanlara gösterilen saygı, bizzat o krala saygı göstermek içindir.

Ancak, birini veya bir şeyi bizzat tapınmaya layık gören veya onun bizatihi kendisi karşısında eğilen kimse, bunu Allah'ın rızasını umarak yapsa bile aslında Allah'a değil, o şahsa eğilmiş, Allah'ı değil, onu takdis etmiş sayılır. Ben otuz yıldır bütün İslam mezheplerini etraflıca inceliyorum; kimsenin bir şahsa, kitaba, peygambere veya bir mekan ya da salih bir kula, Allah rızası dışında bir gayeyle eğilip saygı gösterdiğine şahid olmadım. Bütün Müslümanların sözkonusu şahıs veya nesnelere Yüce Allah'a ait olarak görmesi; onlara gösterilen saygının aslında Yüce Allah'a saygı ve sevgi gösterme amacından kaynaklandığının delilidir.

Ancak, putlara veya şahıslara tapınanlar, tapınmayı onların hakkı olarak görenler, onlar için namaz kılıp onlar için oruç tutanlar ve onların gerçek bir tanrı olduğuna inananlar ya da Allah'a yakın olabilmek için onlara tapınmak gerektiğini sananların bu yaptığı putperestliktir ki, bu da iki çeşittir...²⁰⁸

2- Seyyid Muhsin Emin Amili

Peygamberlerle evliya ve diğer salih kulların türbelerine saygı göstermek onlara

²⁰⁸ - Minhacu'r-Reşad, s.152, faslu's-salis fi't-teberrük-i bi'l-kubur-i ve nehviha.

tapınmak ve şirkse, bu durumda Ka'be'ye saygıyla eğilmek, onu tavaf etmek, Haceru'l-Esved'i öpmek; Hicr-i İsmail'e, Mekan-ı İbrahim'e, camilere, hac makamları olan meşaire ve anneyle babaya saygı göstermek ve valideyne itaat etmek, önlerinde saygı ve tevazuyla durmak, Hz. Resulullah'ın (s.a.a) huzurunda yavaş sesle konuşmak, meleklerin Hz. Adem'e (a.s) secde etmesi, Hz. Yusuf'un (a.s) babasıyla kardeşlerinin onun önünde secdeye kapanması, askerlerin komutanlarına saygı göstermesi, sahabenin Hz. Peygamber-i Ekrem'e (s.a.a) ve hulefa-i Raşidin'e saygı göstermesi, peygamberlerin kendi anne babalarına karşı saygı ve tevazu göstermesi ve Vahhabilerin Suudi kralına saygı göstermesi... gibi davranışlara da şirk deyip bunları da "Allah'tan gayrisine ibadet" olarak tanımlamak gerekir ki bu durumda hiçbir peygamber bile şirkten kurtulmuş olmaz.

"Şeriatin tek tek belirlemiş olup isim verdiği yerlerde saygı ve tevazu caizdir; ancak açıkça emir bulunmayan yerlerde caiz değildir, çünkü her saygı ve tevazuyla eğilme bir nevi ibadettir ve Allah'tan başkasına yapılması halinde şirk olur" şeklinde bir düşünceye kapılmak yanlıştır, zira bu, Yüce Allah'ın (sözkonusu yerlerde) şirke rıza gösterdiğini,

şirki emrettiğini ve bundan hoşnud olduğunu söylemek demektir ki bu batıldır...²⁰⁹

3- Şeyh Muhammed Cevad Belagi

Bütün Müslümanların hemfikir olduğu ve dinin en vazgeçilmez hükümlerinin başında gelen şey, tapınma ve ibadetin sadece Yüce Allah'a mahsus olduğu ve O'ndan başkasına tapılamayacağı, Allah'tan gayrisine tapınanın kafir ve müşrik olacağı, bunun bir put veya en büyük melek ya da en değerli insan olmasının bu gerçeği değiştirmeyeceği esasıdır. İslam dinine zerrece aşına olan biri bundan asla şüpheye kapılmaz; dahası, her gün 10 kez **"Sadece sana ibadet eder, sadece senden yardım dilerim"** diyen birinin böyle bir şüpheye kapılması mümkün müdür?

(Yazar bu konuda birçok ayetten örnekler verdikten sonra şöyle diyor:)

İslam uleması, müfessirler ve İslam bilimcilerin de belirtmiş olduğu üzere tevazu ve saygının doruğu "ibadet"tir; tıpkı secde, rüku, tevazu için toprağa, küle veya benzeri şeye yüz koymak... vb. gibi... Putperestler de putlarının karşısında bunları yapmaktadırlar.

²⁰⁹ - Keşfu'l-İrtiyab, s.431.

Ancak, evliya türbelerini ziyaret etmek, bu türbeleri öpmek veya dokunup teberrük etmek bir nevi ibadet değildir asla. Bu davranışların huzunun doruğu olması bir tarafa, buradaki amellerin "huzu" bile taşımadığı apaçık ortadadır. Dahası, mutlak anlamda "huzu" da ibadet değildir, aksi takdirde herkes, özellikle Vahhabiler müşrik olmuş olurdu, zira onlar da başlarındakilere, krallarına ve büyüklerine karşı huzu göstermektedirler, evlatlar anne-babalarına, hizmetkarlar efendilerine, astlar üstlerine; kısacası herkes kendisinden bir üst konumda bulunana karşı belli bir saygı ve tevazu, yani "huzu" göstermektedir.²¹⁰

4- Allame Emini

Bu hususta dört mezhep büyüklerinden görüşleri halk arasında önemsenen hiçbirinin mezar-ı şerifin teberrükünün haram olduğuna dair fetva verdiği görülmemiştir. Teberrükün engellenmesi gerektiğine inananlarsa bunu haram gördüklerinden değil, tenzih babından söylemiş ve teberrükü mekruh görerek, "Hz. Resulullah'ın (s.a.a) mübarek mezar-ı şerifine yaklaşmak edebe aykırıdır" demiş ve o

²¹⁰ - es-Ssevaiku'l-İlahiye fi Redd'i ale'l-vehhabiyye, s.47-56.

mübarek türbeye saygı gereği, biraz uzak durulmasını öğütlemişlerdir.

Şunu söylemek gerekir ki hiçbir temel ve esasa dayanmayan bu tür şeyleri kıstas olarak Allah'ın dini hakkında fetvalar vermek bir fakiye yakışmaz; üstelik farklı görüş ve bakış açıları nedeniyle onların hükmü de yekdiğerinden farklı olacaktır.

Bu arada, hak yoldan saparak, teberrükün haram olduğu görüşünü öne sürenler de çıkmıştır tabi; ancak hiçbir gerçeğe dayanmayan kof ve boş bir iddiadır bu ve bu iddiaların sahipleri ilim ehli nezdinde aykırı ve ters görüşler öne sürmekle meşhur olup, görüşlerine itibar edilmemektedir.²¹¹

-----* * *-----

²¹¹ - el-Gadir, c.5, s.146, kabr-i şerefi teberrük babı.